

ROZSAHEGYI KÖNYVTÁR
F37018
Gyomaendrőd, Bisha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

XI. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2004. augusztus

Szent István örök hagyatéka

István királyunk fejezte be a honfoglalást azzal, hogy országának megalkotta törvényeit, törekvéseit. Hitelesen őrzi ezt két fennmaradt törvénykönyve, valamint fiához, Imre herceghez Imre Intelmei.

Az 1000 éves történelmünk igazolta István királyt, aki vallotta, hogy csak az a nép tud megmaradni, amely a jogállamiság és az alkotmányosság útján halad.

Országunknak, népünknek nem minden korban volt olyan vezetője, akik Szent István király eszméi, intelmei alapján kormányoztak, de ezen válságos időkben is mindig akadtak, akik nem hagyták lankadni, elveszni az eszméket, és ezek tanításaiból próbáltak erőt meríteni – sikerrel! – a nehézségek leküzdésére.

István király két törvénykönyvét megelőzte: *Szent István király intelmei fiához, Imre herceghez*, amit atyai szeretettel fia számára állított (vagy állíttatott) össze, ezek az írásként is örökérvényűek.

Mindenekelőtt arra inti: tartsa meg a katólikus hitet, erősítse az egyházi rendet, tartsa tisztelgetben a főpapok méltóságát, szeresse a vitézeket, szolgáljon igazságot, és gyakoroljon türelmet minden cselekedetekor, fogadja szívesen a jövevényeket és lássa el őket szívesen, tanács nélkül semmit sem tegyen, legyen könyörületes, eleit tartsa szüntelenül szem előtt, és az ő életük legyen a példa. Az erkölcs, a tisztesség, a könyörületesség, az igazságszeretet, a példamutatás,

Szent István király hadi díszben (Képes Krónika)

a béketűrés, a gyengék, az elesettek, a kiszolgáltatottak segítése, felkészült bírák alkalmazása, a tiszttségviselő, a munkát végzők, az értéket teremtők megbecsülése, a felelősségvállalás fontossága, a cél iránti alázat, mint örök érvényű eszmék és követelmények. Megtapasztalta, ezért figyelmeztette Imre fiát, de egyben minden utódját, hogy a hatalom könnyen gögössé tesz, a kevelység gyűlöletet indít el, és előbb utóbb a megaláztatottak fellázadnak az ilyen hatalom gyakorlója ellen.

István király maradandót alkotott, mert népünk meg tudott maradni immár 1000 éve Európa viharos történelmében, sőt több alkalommal is az európai népeknek bástyául is szolgált.

Most a 21. század első éveiben népünk 1000 éves európai múltját indulhatott el az Európai Közösség országaival együtt egy új közös úton.

† Mag Lajos gyomai plébános

Életrajzi adatai:

1921. február 21-én Mezöhegyesen született. Teológiai tanulmányait 1940-45 között Szegeden végezte. Papá szentelése 1945. augusztus 19. Szegeden volt. Segédlelkész: 1945-49. Kistelek, 1949-52. Mórahalom. Lelkész: 1952-60. Pusztaszér, 1960-66. Makó-Bogárzótanya. Plébános: 1966-67. Dombiratos, 1967-84. Szentetornya, 1984-86. Klárafalva, 1986-93. Magyarcsanak, 1993-97. Tiszasziget, 1997-től GYOMAendrőd, c. esperes.

Mindenkit megdöbbentett a hír, hogy a gyomai plébános atyát 2004. július 20-án baleset érte, és még aznap elhunyt a békéscsabai kórházban.

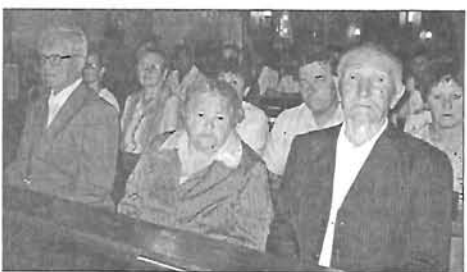
Hét évet töltött köztünk. Megcsodáltuk egyéniségét. Hihetetlen magas fokú hivatás- és munkaszeretetet jellemezte. Mindenki nagyfokú tiszteletet és szimpátiát váltott ki egyénisége, kedvessége, szerénysége. Ő maga mondta, hogy pályafutása során korábban a szegénységet megszenvedte, majd megszokta, és a végén megszerette. Lélekben volt gazdag és nagy. Egy igaz, hiteles személyiség távozott közülünk.

Végakarata szerint a gyomai hívei körében, a temető nagy keresztjének tövében, a föltámadást ígérő keresztrefeszített Krisztus árnnyékában kíván pihenni a föltámadásig.

A Véha család találkozója

Július 10-én, szombaton délelőtt 10 órakor megkondultak az endródi templom nagy harangjai, a Véha családra emlékeztek. Az ünnepi szent misét Véha János és Benkó Mária szülőikért, és a Véha család minden tagjáért ajánlotta fel Iványi plébános úr. Szentbeszédében méltatta azt az örökséget, ami 35 év után is így össze tudta hozni ezt a nagy családot. Sajnos ma már ritkaság számba megy, hogy így együtt emlékezzenek a nagyszülőkre, dédszülőkre az utódok.

„A múltot nyugszik a jelen, s azon a jövőd”, gondolta Széchenyi Ferenc, és a pályatárs,

Kossuth pedig azt vallotta, hogy a „múlt a jövődnek tükré”. S ha már az idézeteknél tartunk, ez eseményhez illő gondolat: „Nem mindegy, hogy milyen világot hagyunk az utódainkra, de **nem mindegy az sem, hogy milyen utódokat hagyunk a világra!**”.

Látva és hallgatva a rokoni találkozón megjelenteket, csak gyönyörködni lehetett kicsiben, nagyban, fiatalban, öregben, kivétel nélkül nagyon szép, tehetséges, jó arcú, jó kiállítású, kifejezetten szép emberek Véha János és Benkó Mária még élő gyermekei, unokái, dédunokái, sőt az ükunokák is. Többük élet útját megismerve, sikeres, tisztességes, tehetséges, jó emberek örzik és adják tovább a géneket.

A három élő „gyermek”, Margit néni (85 éves) Vince bácsi (87 éves) és János bácsi (89 éves) kértem meg, hogy emlékezzenek vissza a gyermekkorukra:

„Nagyapa, Véha József Kondorosról jött Endródra, az első feleségétől, Juhász Veronikától 6 gyermeke született, **János**, József, István, Imre, Károly, Teréz. Özvegyen maradt, 6 gyermekkel újra megnősült, második felesége Benkóné Kardos Borbála özvegyasszony volt, aki 3 gyereket hozott a házasságba, Lajost, **Váriát**, Borbálát, ezután szült még Véha Józsefnek 3 gyermeket, (Sándor, Albert, Elek) ez a feleség is meghalt. Harmadik felesége idősebb korában Fekécs Terézia volt”.

Véha József temetésekor az Öreg kántor így kezdte a búcsúztatót 1938-ban:

„Öreg diófának lehajlott az ága, hatvanhárom unoka kapaszkodott rája.”

Véha János elvette feleségül apja második feleségének első házasságából született Benkó Mariát, feltehetően 1897-ben, hiszen az első gyermekük 1898-ban megszületett. Ezt követően 25 éven át 2 évenként született gyermekük, akik közül 3 kis korában meghalt, 11-et felneveltek.

A fiúk a legkisebb kivételével mind az apa paraszti foglalkozását folytatták. A legkisebb, Jóska gyerek feltehetően azért lehetett iparos, mert neki a paraszti foglalkozást átadni már az apa idősnek érezte magát, a többiek pedig már vagy megnősültek, vagy katonák voltak.

A lányok télen a saját termelésű kendert fonták, tavasszal szőttek, és nyáron ők is kapáltak, arattak, kint dolgoztak a tanyán. A faluban a házban a mama volt, a kicsi gyerekekkel és az iskolásokkal. Az apa általában minden este haza jött, kivéve amikor a nagy munkák folytak. Volt ugyanis 30 hold föld, a Bogárzóban, és Mezőtúr határában és 2, majd később 3 tanya. A fiúk amikor befejezték a 6 elemi, kikerültek a tanyára. Ott megtanultak főzni, takarítani, és minden olyan munkát, amit a paraszti gazdaságban illet tudni. Az apa nagyon jól gazdálkodott, és értett a lótenyésztéshez is. Lovai keresettek voltak, még külföldre is eljutottak. A sok gyerekre való tekintettel a földet állandóan gyarapította Véha János, hogy a fiúkat ki tudják házasítani, ahogy az akkor illett. Minden fiú kapott nősüléskor 1 lovat, gazdasági szerszámokat, hogy el tudjanak kezdeni gazdálkodni, kezdetben „feles” formában.

A tanyán élő fiúk szombaton délután fél háromkor hagyhatták abba a munkát a földeken, utána jött a házi munka. Kenyeret otthon sütött az édesanyjuk, a főzést naponta ők oldották meg. „Egy alkalommal az édesanyánk hozott ki ebédet a tanyára és meglátogatta a fiait is, akik a nagy melegben ebéd után azonnal munkába kellett hogy álljanak. Az édesanyjuk félve mondta az urának „miért nem engedi délben egy kicsit pi-

henni ezeket a gyerekeket, biztos, hogy behozná a pihenés idejét. Apánk, aki szigorú kevés beszédű ember volt, nemigen tűrt ellentmondást, sem beleszólást, de ezentúl ebéd után hagyott egy kis pihenőt”, emlékezett vissza mosolyogva János bácsi.

Az ágyakon nem volt szalmazsák, csak a cséplés után cserélt tiszta szalma le volt takarva a lányok által szőtt pokróccal, lópokróccal takaróztak. Étkezéshez mindig volt kenyér, szalonna, és tej. Névnapot, születésnapot nem volt szokás ünnepelni. Karácsonykor volt karácsonyfa, de nem volt szokás az ajándékozás, az apjuk feldobott egy marék almát, amit a gyerekek összeszedtek, csokoládét nem is láttak. Karácsony estéjén angyali-csikot ettek, (mákos -csíktészta mézes-vízzel leöntve) meg befőttet, a vacsora után a morzsát is összeszedték, mert meg volt szentelve a karácsonyi asztalon lévő kalács. Tekintve, hogy nagy volt a család, ezért a disznóvágáson általában 2 felnőtt fiú jött a feleségével segíteni. Amikor még kicsik voltak a gyerekek, akkor összejött a rokonság, és nagy „vajling” fánkot is sütöttek, emlékezett vissza Margit néni.

Vince bácsi fátyolos szemmel mesélte el, „hogy amikor 1939 őszén elvetették az őszi búzát, akkor az apjuk még végig ott dolgozott velük a vetéskor. Fájjalta a gyomrát, és Kovács doktor ragaskodott, hogy menjen el kórházba, nemigen akart, de végül is győzött a betegség. Megoperálták, de látták az orvosok hogy menthetetlen, mert gyógyíthatatlan betegség vett rajta erőt, gyomorrák.

Biztos érezte a végét. Amikor hazajött a kórházból, rövidesen hívatta Harsányi jegyzőurat, és lediktálta a végrendeletét, János fia éppen katona volt, a többiek itthon voltak. Nevenapján karácsonykor fejezte be áldásos földi életét, élt 67 néhez, küzdelmes évet”.

A végrendelet szerint a földvagyon felosztották a gyerekek között, és a feleségnek is jutott a haszonélvezeten felül is.

A végrendelet szerint minden fiú kapott 5 magyar holdat (6000 négyszögöl), a lányok kaptak 4 magyar holdat (4800 négyszögöl), a megmaradt 2400 négyszögöl föld a feleségé maradt, amit közösen műveltek. Minden gyerek az örökölt föld után fejenként 2 mázsa búzát, egy kocsi szalmát vitt haza anyjuknak komenciaként. A 4 tehén, és más aprójószág úgy lett elosztva, hogy azt azok a fiúk kapták, akik még nem voltak nősök, erről az idősebbek döntöttek így.

Édesanyjuk még 30 évet élt özvegyen, sok örömet lelte szépen gyarapodó családjában, nőttek az unokák, és számára ez jelentette a legnagyobb boldogságot.

Nehéz, küzdelmes életük volt, de soha sem panaszkodtak, tisztességesen éltek, becsületes tisztességes gyermekeket neveltek. Gyermekeik már most a saját unokáikban, többen már a déd és ükunokáikban is örülhetnek.

A találkozó szervezésén unokák és dédunokák dolgoztak; Szelei Bálintné, Szőnyiné Véha Margit, Koloh Béla, és Szelei Gabriella. Szeleiné Véha Katalin (unoka) köszöntötte a megjelenteket, kérte, hogy a fiatalok majd folytassák ezt a családi összetartást jelentő találkozót szervezését, és a jelenlévő egy nagynéninek és két nagybácsinak, azaz Margit nénié, Vince bácsinak és János bácsinak, valamint Irma ángyinnak, és Kati nagymamának a kis dédik, vagy unokák ajándékot adtak át. Nem maradt el az unokatestvérek hálaája sem. Véha Kati, a főszervező gyönyörű virágcsokrot kapott a hálás unokatestvérektől a következő találkozó szervezésének reményében.

Minden jelenlőről sugárzott a boldogság, de biztos vagyok, fent is örültek a mennyben...

A családi eseményről nagy meghatottsággal és örömmel tudósított:

Császárné Gyuricza Éva

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

„Csudadolgot látnak még az egek
egykor, ha a dombokat itt egyszer
kivilágítom majd új tűzekkel;
holt hamuk helyére
melegséget hozok.
Bámuló szemekkel jönnek az emberek,
lejönnek ragyogni oda a csillagok,
s jövődő sorsunkat megtárgyaljuk végre.
Samán leszek én ott, aki táncnak ered,
aki csillagoknak pergeti a dobot.”

Sinka István: Delej

Június 26-ról 27-re virradó éjszakán többen virrasztottunk Mágor hal-
mán, kint a szabadban.

A telephalom 270 x 170 méteres kiterjedésű, 9 méternyire magasodik
az egykori Körös-meder árterére fölé. Szent Iváni éjszaka után 2 nappal ke-
rült itt sor Búzavágó Szent János fordulóján régi népszokások megeleven-
ítésére, Szent László király lovas szobra előtti hódolatra, és a felkelő Nap
idején hajnali szentmise áldozat bemutatására, amelyben hazánkért
imádkoztunk. Nem lehet szakvakba foglalni a virrasztásnak és a harmatos
hajnali misének a lelki hatását. Talán nem is szabad, mert vannak dolgok,
események, amelyeket ha valaki nem él meg, nem is tudja elképzelni, a
legszebb, világlatott szavak is csak halványan adják vissza.

Ezért úgy gondoltam, csak a meghívóban olvasható programpontok
ismertetésére szabad vállalkoznom, a többi rábízva az olvasó fantáziájá-
ra.

Maga a hely hatása is leírhatatlan, varázslatos. Megérkezvén, sokunk-
ban azokat a gyerekkori emlékeket idézte fel, amikor este, vagy kora reg-
gel elindult vagy megérkezett a faluba a csorda. A tehének nyakában
kolompok zóiták. A Vészto-Mágori Holt-Körös árterén most birkanyáj le-
gel, a vezér-ürü nyakában szépen szól a csengő, miközben a frissen ka-
szált legelő hamisíthatatlanul illatozik.

Este 8 óra körül ima, ének, tűzrakás után elkezdődött a virrasztás. A
halmot körbetűzdeltük fáklyákkal, amelyek egész éjszaka égtek. A tűz-
gyújtást követően a Mágori Szent László lovas szobrához vezető utat is
felvilágították ki, és az ott felállított tábori oltár előtt imádkoztunk
hazánk szentjéhez. Ejjel 2 óraker átvonultunk a Szent Kereszt ereklyéhez,
majd Szentsejgimádás, közös ima, Loretói Litánia elnéklése után ismét
vissza a táborotűzhöz. Ott népdalok éneklésével Szokolai Balázs duda és
furulya kíséretével együtt énekelve vártuk a hajnal hasadását. Négy óra-
kor körmenettel a Csolt-monostor tetején felállított tábori oltár előtt el-
kezdődött a hajnali szentmise, amelyet Szigeti Antal újkígyósi plébános úr
mutatott be. Időközben a madarak is felkeltek és csodálatos dalaikkal üd-
vözölték a Nap felkeltét. Mikorra a szentmisében az Urfelmutásra került
sor, addigra valóban feljött a Nap. A harmatos párás hajnal különös vará-
zsa tette örökre emlékeztetéssé az éjszakai virrasztást, amelyben közös
imánk hazánk megmaradásáért, családjunkért, halottainkért szólt az Ur-
hoz, aki valóban köztünk volt.

A mise után a Szent Korona Fogadalomtétele következett.

Aldással és lelki tarisznyánk megtöltésével, lelkileg megújulva indul-
tunk haza.

A Szent Korona Fogadalomtétel szövege:

Teremtő Atyám!

Szent Fiad, Jézus Krisztus tanítását követve, Boldogasszonyunk iránti
szeretettől áthatva kinyilvánítom, irántad való hűségemet.

En,.....(név) dicső őseink iránti tiszteletből, és utódainkért érzett
felelősségtől vezérelve szabad akaratomból fogadom, hogy hazám jog-
rendjét figyelembe véve életemet a Szent Korona által sugallt Isteni tör-
vényekhez igazítom.

Fogadom, hogy Jézus Urunk Új Szövetsége szerint embertársaimra
test-vérként tekintek a szeretet törvényének betartásával.

Fogadom, hogy családom, nemzetem és az emberiség felemelkedé-
sén munkálkodom.

Tiszteletben tartom az élet szentségét, földi élő környezetünket ségí-
tek megőrizni utódaink számára.

Őseink reánk bízott hagyatékát, nemzetünk gazdag élő műveltségét
igyekszem megőrizni és gyermekeinknek átadni.

Törekszem rá, hogy tetteimben az égi törvények vezéreljenek, a
kereszt-én-i tudat vállalásával.

Miképpen ezen fogadalmam szerint élek, Isten engem úgy segítjen,
Császárné Gyuricza Éva

Köszönet a
program szer-
vezőjének,
Koszecc Sán-
dornak, az Élet-
fa Kulturális
Alapítványnak,
az Ipolyi Arnold
Népfőiskolának
és a Templo-
mos Lovagrend
Tiszántúli
Komtúriájának.

CSALÁDI NAP GYOMAENDRŐDÖN

A Családi Nappal a Városi Családsegítő Központ 2001-ben ha-
gyományt indított el. Idén a Városi Gondozási Központ és a Városi
Zene-és Művészeti Iskola is részt vett a szervezésben.

A Családi Napon jól érezték magukat a résztvevők, az egészse-
gesek, és a segítségre szoruló gyermekek és felnőttek egyaránt.
Mindenki talált érdeklődési körének és fejlettségi szintjének megfe-
lelő programot.

A rendezvényen lévő színpadi előadások, a kézműves sátorban
és a népi mesterségek sátorban folyó tevékenységeken (papírhajto-
gatás, papírmerítés, agyagozás, gyöngyfüzés) való aktív részvétel, a
gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően.

A délután folyamán mintegy 150-200 fő szórakozott az endrői
sportpályán. Folyamatosan jöttek-mentek, cserélődtek az érdeklő-
dők. Közszó és az Ámokfutók, és a kommandósok bemutatója idején
már igen nagy számú közönség gyűlt össze. Aki nem látta a progra-
mot elejétől fogva, sajnálhatja. Minden program színvonalas, szóra-
koztató volt. Engedtessek meg e sorok írójának, hogy a
műsorszámok közül kiemelje a Gyomaendrői Gondozási Klub se-
gítségére szoruló gyermekeinek műsorát. Fergeteses sikerük volt.
Cigánytáncot adtak elő az intézet gondozottjai és gondozói közös
produkcióban, hiteles jelmezekben.

A Családsegítő Központ nevében Czikkely Erika köszönetet
mondott a rendezvény támogatóinak, akik adományaikkal nagyban
hozzájárultak a felejthetetlen délutánhoz:

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Gyomai Kner Nyomda
RT, Gyomaendrőd Város Önkormányzata, Barna-Ker Bt, Gellai
Imre vállalkozó, Gschwindt és Társa Bt, Hőtechnikai és Gépipari
Kft, Integrál Építőipari Rt, Keselyösi Földművelő Kft, Kurilla bu-
tik, Mamut Tec. Hungary Kft, Rádió 1., Róza Vendel vállalkozó,
SIKÉR Sütőipari és Kereskedelmi Kft, Bethlen Gábor Szakképző
Iskola és Kollégium, Katona József Művelődési Központ,
Poharelec László vállalkozó, Gyomaendrői VSE, Gyomaszolg
Ipari Park Kft, Selyem úti óvoda, Vásártéri Óvoda, Sebők § Sebők
Kft, Városi Zene-és Művészeti Iskola szereplői, Körösi Néptánc
együttes, Timár Krisztián és tánc csoportja, és a Kincs az Életed ala-
pítvány.

Túri Kovács Béla országgyűlési képviselő előadást tartott az
Endrői Gazdakör meghívására, június 24-én a Művelődési
Házban.

Június 17-én, az Öregszőlőben 23 versenyző főzött
paprikáskrumplit. Az egésznapos műsoros szórakozást túzijáték
zárta.

Móricz Zsigmond születésének 125. évfordulója alkalmából az író
szülőhelyén Tiszacsécsen június 26-án megkezdődött a
Móricz-emlékév.

Gyomaendrői programok:

Augusztus 6-8-ig: VIII. Nemzetközi Volkswagen Bogártalálkozó
(Hármas-Körös szabad strand Gyoma)

Augusztus 7: V. Nemzetközi Cigányzenész és Táncfalálkozó
gasztronómiai nappal (Endrőd Kossuth tér)

Augusztus 7: 19 óra 30: Farmer Est a nagylaposi Popfarmon

Augusztus 9-24-ig TUDÓSÚRÉS (Közösségi Ház Blaha u 21)

Augusztus 20-i sokadalom (műsor, zene, kenyérszentelés az Endrői
Ligetben)-Halász Judit és Bródy János koncert, és a Romantic együttes

Augusztus 21. VI. Nemzetközi Halfőző verseny (Endrői Ligetben)

Augusztus 28-29: Nemzetközi Kawasaky Motocross Kupa (Endrőd,
Eurocross Ring)

Szombat: 4 kerekű quad és amatőr versenyek

Vasárnap: profi futamok

MŰZEUMOK:

KNER Múzeum (Kossuth u 16) Ny: kedd-vasárnap 9-15 óráig

Endrői Tájház és Helytörténeti Múzeum (Sugár u 20)

(T.:06/30/4939-311)

Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény (Kossuth út 11) T.: 66/282-067

Gyomaendrői Liget Gyógyfürdő T.: 66/386-038) mindennap 9-20 óráig

Pájer strand és kemping 06/30/9672-741 (Endrői Templom-zugban a

46-os út mellett)

Gyomai Szabad-strand (Gyoma Hármas-Körös partja)

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld.

Új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

A Véha család

VÉHA JÁNOS (1872-1939) élt 67 évet.

BENKÓ MÁRIA (1878-1969) élt 91 évet, özvegy volt 30 éven át (14 gyermeket hozott a világra, felneveltek 11 gyereket).

Gyermekek:

1898. +Miklós, 1900. +Máté, 1902. +Lajos, 1904. +Viktória, 1907. +Menyhért, 1910. +Eszter, 1912. +Etelka, 1915. János, 1917. Vince, 1919. Margit, 1923. +József.

Rendhagyó emlékezés megírását hozta a Sors. Történt ugyanis, hogy a Véha családból már majdnem középkorú unokák elkezdtek gyűjteni, talán megmenteni a nagyszülők képeit.

Ennek során felkeresték az unokatestvéreket, hogy minél teljesebbé tehesék a „gyűjteményt”.

Ekkor jött a nemes gondolat, amit tett követett, és elhatározták, hogy nemcsak képekben hanem az életben is összehoznak egy családi találkozót, ahol még az unokatestvérek is találkozhatnak, (esetleg először?).

Így került sor július 10-én a **VÉHA CSALÁD** találkozájára.

Találkozott és összeért a múlt, a jelen és a jövővel. A „nagy öregek”-ből a 11 felnevelt Véha gyerekből még 3-an élnek, akik közül legfiatalabb Margit néni 85 éves, a legidősebb János bácsi, aki 89 éves, és Vince bácsi, aki 87 éves. Mindhármán testileg lelkileg jó erőben, egészségben vannak, családjuk körében ültek és láthatóan boldogok voltak.

A jelenlévő ünneplő rokonság között a legfiatalabb, - aki az 5. generációt képviselő, szépunoka - 12 hónapos Weigert Zsolt, ő is nagyon jól érezte magát, hiszen emelt kis „etetőszékből” kényelmesen, jóllakottan szemlélte a nagyszámú vígasságot, mert szót ím a zene is a Bowling étteremben!

Szép számmal – 107-en- hazajöttek a hívásra a rokonok, unokatestvérek, hogy találkozzanak egymással. Ha mindenki haza tudott volna jönni, létszámuk meghaladta volna a 150 főt!

Nemes gondolat volt, hogy a nagymama halálának 35. évfordulója legyen a találkozás időpontja. A mise után a család kiment a Szarvas-végi temetőbe, virágerdő borította be Véha János és Benkó Mária sírját. Temetésük óta egyszerre ennyi utód biztos nem volt együtt.

Véha nagymama igen vallásos asszony volt. Ahogy visszaemlékszem rá, mint 90 éves idős öreg néni látom magam előtt, aki szinte mindig az ágya szélén üldögélt, olvasót morzsolgatott reszketős kezében. Emlékszem, jóságos, mosolygós arca volt.

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE (részletek)

1892

Augusztus. Apácákat egyelőre még kapni nem lehetett, határozatba ment, hogy az épületek elkészültével a két óvoda, ideiglenes óvónőkkel – akik 200-200 forinttal díjaztatnak – megnyitassék. Két ideiglenes tanító pedig (Szebeni János és Balla Mátyás helyett) 300-300 forintot fog kapni.

A püspök 1862/1892. szám alatt megengedi, hogy a Szebeni- és Balla-féle tanítói földek hitközségi kezelés alá vétessenek, s ezentúl az új tanítók csak készpénzfizetést kapjanak. Ezekre nézve az egyháztanács azt határozta, hogy a Szebeni-féle tanya föld tényleg, a Balla-féle pedig a falu mellett – közóhajtásra – sertés-járás gyanánt adassék bérbe.

Szeptember. Szebeni János, a községnek 1847. óta tanítója, teljes fizetésének élvezése mellett nyugdíjaztatott. Húsz ugyanis az állami nyugdíjintézetből 520, a hitközségtől pedig 290, összesen 810 forintot kap 1892. július 1-től számítva. Ez a javadalom az által gyarapodott így meg, hogy tanya földje 1857-ben legelőilletékkel szaporodott s az így 62 holdra fölmenő szántóföld terméshozama folyton emelkedett.

Szebeni iskolája, a III-VI. fiúosztály, Bencze Sándorra, eddigi központi I-II. oszt. leánytanítóra bízott, aki ez alkalommal az ismétlő leányok tanításától fölmentetvén, ez Heffner Ferenc Szarvasvégi fiútanító kötelességévé tétetett s egyúttal fizetése 400-ról 500 forintra emelkedett, és pedig 50 forinttal egyenesen az ismétlősök oktatásáért.

Szebeni nyugdíjaztatásával, Balla elhunytával és Iván Kálmán (Szarvasvégi leánytanító) eltávoztával egyenesen vagy áthelyezés által megüresedett állomásokra, az apácák várása miatt, ideiglenesen a következők nyertek alkalmazást: a gyomavégyi vegyes-iskolánál Leviczky Miklós okl. tanító, a központi I-II. oszt. leányiskolánál Lombayné Hajnal Katalin, gyöngyösi nyugalmazott tanítónő, endrődi lakos, a szarvasvégyi I-II. oszt. leányiskolában Kemény Vilma okl. tanítónő. A két tanítónő a Schiefner-ház apácáknak szánt lakásában kaptak elhelyezést.

A novemberben megnyílt Schiefner-féle óvodához ideiglenes alkalmazást nyert Harsányi Emma, a gyomavégiben Harsányi Ilona, helybeli jegyzőnek leányai, akik otthon laktak s csak 200-200 forint fizetést kaptak.

Szeptember 17. Görgényi Jenő és Tarnay János káplánok Kigyóásra és Várad-olasziba, ide pedig Brósztel Lajos Békésszentandrásról és Pálfy Béla újmisése rendelve.

A Porubcsánszki-féle kereszt feszülete öntöttvassal fölcserélve 36,56, az oszlop és kerítés javítva és festve 11,40, összesen 47,96 forintért, a Porubcsánszki-Földi-Habzda-keresztalapok közös ipartökejéből.

Az ez évben épült Schiefner-féle apácá-ház és a kisebb (gyomavégyi) óvodaépületek bevételeinek és kiadásainak átnézete:

Bevétel: B. Wodiáner Albert ajándéka 1.000 forint, Schiefner ajándéka 8.000 forint, ennek takarékpénztári kamata 110 forint, Tiszta János iskolai hagyatéka 1.000 forint, az endrői takaré- és hitelszövetkezettől kölcsönözve 3.000 forint, Wágner vállalkozó bánatpénze 420 forint, a hitközség pénztárából ide áttéve 840 forint. **Összesen: 14.370 forint.**

Kiadás: 1. Wágner Márton vállalkozónak: a/ szerződésileg kikötött munkabére 8.000 forint, b/ munkatöbbletért 265,39, c/ letett bánatpénze 420 forint, d/ a visszatartott 800 forintnak évi 5 % kamata 40, összesen: 8.725,39 forint. 2. A Szabó-féle házért vételár 1.200, százalék 51,60, összesen: 1.251,60 forint. 3. Az ehhez vett Timár-féle portarész vételára 300, százalék 12,90 = 312,90 forint. 4. A Dávid-féle házért vételár 900 forint. 5. Vízhordásért az építéshez 28,45 forint. 6. Óvodai szerelvényekért 25 forint. 7. Óvodai tanszerekért 33,56 forint. 8. Takarékpénztári kölcsön törlesztése 3.000 forint. 9. Ennek időközi kamatai 93,10 forint. **Összesen: 14.370 forint.**

December. Alt Sándort ... évtől egyházfi-harangozót, kérelmére az egyháztanács 72 forinttal nyugdíjazza s fiát, Alt Ferenc szabót – a régi fizetéssel – utódjául választja.

Az egyháztanács felerészben való megújítása alkalmával 6 évre megválasztottak: Hunya j. Mihály, Juhász Imre, Hunya János (kerti), Hunya j. András, Gyuricza Bálint, Bacsa György, Gyuricza Mihály, K. Kovács Pál, Timár m. János, Óv. Timár András, Venczák Gergely, Hegedűs i. János, Farkasinszki János, Katona András, Gellai i. József. Pótagok: Dávid István, Czenger László, Farkas József. Ezek mellett az 1889. decemberben megválasztott régebbi tagok, akiknek megbízatása 1895. december végén jár le, névsoruk a 109. lapon olvasható. Alelnök lett továbbra is: Hunya j. Mihály, jegyző: Sárhegyi Károly mirhóvégyi tanító, gondnok: Kurilla p. Pál.

Hitközségi bevétel volt:
Egyházi adóból: 2.739,96 forint
Iskolai adóból: 5.303,72 forint
Egyéb forrásból (föld, stb.): 2.542,14 forint
ÖSSZESEN 10.585,82 forint
Kiadások: 9.520,94 forint
M A R A D V Á N Y : 1.064,88 forint.

Alapítványok 1892. évben.

Misealapítványok: Horecz János és Borbála Horecz Borbáláért egy koporsós misére 100 forint. Uhrin Mária (Timár ist. Jánosné) Uhrin Györgyért és Hegedűs Erzsébetért két koporsós misére 200 forint. Timár Erzsébet (Mészáros Pálné) Mészáros Györgyért, Dinya Borbáláért, Mészáros Pálért három koporsós misére 300 forint. Gellai Rozália (Bohrát Józsefné) Gellai p. Józsefért, Venczák Rozáliáért és Gellai Rozáliáért három énekes misére 195 forint.

Egyéb alapítványok: Tiszta János (+1891. novemberben) hagyott:

1; Az iskolákra 1.000 forintot. Ezt Tóth György, végrendeleti végrehajtó befizette 1892. június 30-án, s ugyanekkor kölcsönadatott az építés alatt lévő Schiefner-féle és kisebbik óvoda építési pénztárába. (Lásd a bevételek közt elszámolva fentebb, ugyanezen a lapon.)

2; A templomra 1.000 forintot. Ezt befizette Tóth György 1892. november 26-án, és pedig készpénzben 869 forintot, kötvényben 139 forintot. Ezen kötvény azonban az aláíró Cserép Györgynén behajthatatlannak látszik, mert betáblázva nincs és Cserépnek tényleg semmije sincs. A készpénzből 1893. július 14-én kincstári százalékul 100 forint fizetve, maradt 769 forint.

(A főpásztori elfogadás és a hagyaték rendezésére vonatkozó 1891. évi főpásztori intézkedés s egyéb ide vonatkozó iratok a Levéltár XIII. száma alatt.)

3; A szegények alapjára 1.000 forintot. Ezzel tartozásban maradt Gyuricza gy. Mátyásné és fiai. Betáblázva 1892. október 1-től fizetendő 6 % kamattal. (Íróasztal fiókjában a VII. számadási – szegényalapi – csomagban.)

Termés:

Búza 4 mázsás. Plébánosnak 165 mm. Eladva 7 és 7,60 forintért.
Kukorica 30 vékás. Plébánosnak 872 véka. Eladva 4 forintért.

1893.

Január 6-16-ig népmisziót tartottak P. Hodung, Gulyás és Kuluncsics Jézustársasági atyák. Rendje: 8-kor mise és prédikáció, délután – a temetésé miatt – 4-kor prédikáció és litánia. Vasárnapokon a szentmise fél 10-kor volt. A gyóntatás január 7-én 8 órakor tartott előzetes oktatás után, az iskolásokkal kezdődött és folytatódott naponként délelőtt 6-12-ig és délután 2-7-ig. Aldoztatás minden felőrában, délután is, ha voltak. Segíteni voltak: Spett, Dunay, Szirmay, Szentkirályi, Dósa (Kunszentmártonból), Gyóntak 7 ezren fölül. A miszió-kereszt megáldása 15-én, vasárnap volt.

Április: A szarvasvégyi egyik tanítóház árverésen, 860 forinton eladatott, tekintettel arra, hogy a leányiskolát apácák veszik át.

A Vida-ház folyosói javítva 50 forintért.

Május: Krisztától egy fehér miseruha véve 38.70 forintot.

Június: A Vida-ház kerítésének és árnyékszékének javítása 78 forintot.

Szeptember: Müller Károly, nagyvárad aranyozó, a szentélyt díszítette: a falakat művészi kivitellel márványozta, festette és aranyozta – a Szentháromság, Úrvacsora, Szent István keresztelése, Szent Erzsébet képeket és szimbolikus díszítvényeket festette.

Az összes festő, márványozó, aranyozó, mázoló, lakkozó, kőműves és ácsmunkáért kapott 2.869 forintot, melyből 500 adakozás, a többi pedig a templom folyó bevételéből és 1.550 forint kiutalványozott ipartökejéből gyűlt egybe. Maradt ekkor a 8.940 forint.

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Csak augusztusban, a plébános szabadsága alatt: vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor szentmise. Hétköznap reggel fél 8-kor rózsafüzér.

Szent Gellért Iskola kápolnájában nincs mise!

Hunya

Csak augusztusban, a plébános szabadsága alatt: vasárnap: reggel 8-kor. Kedden, csütörtökön és szombaton este 6-kor rózsafüzér.

Gyoma

A plébános halála miatt átmenetileg hétköznap nincs mise, a vasárnapi misék a meghirdetett időpont szerint.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

A katolikus hit elemei (31)

Imádságok, népek imái (12.)

Lengyelország

11. Fohászok Maximilian Kolbéhoz

Boldog Maximilian Kolbe, te halálod által tanúságot tettél Krisztusnak olyan szeretetéről, amely meghalad minden értelmet! Vértanú, aki életedet más helyett adtad oda, könyörögj értünk, hogy mi is a Kereszt titkából éljünk!

Az Istenanya buzgó tisztelője, könyörögj értünk, hogy Mária elvezessen bennünket Krisztushoz!

Assisi Szent Ferenc buzgó tanítványa, könyörögj értünk, hogy Krisztus követése által életünk új alakot nyerjen!

Hazaszeretettel eltelt lengyel hazafi, könyörögj értünk, hogy a különböző népek az egyházban egyesülve dicsérjék és magasztalják Istent!

Szeretet tanúja, mely erősebb a halálnál, könyörögj értünk, hogy a világ semmilyen hatalma ne válasszon el bennünket Krisztustól!

Mindenható örök Isten, Te boldog Maximilian Kolbének erőt adtál, hogy halálával vallja meg Krisztus-hitét, jöjj gyengeségünk segítségére, hogy igazságodról életünkkel tegyünk tanúságot, Krisztus, s mi Urunk által! Amen.

12. Imádság a hazáért

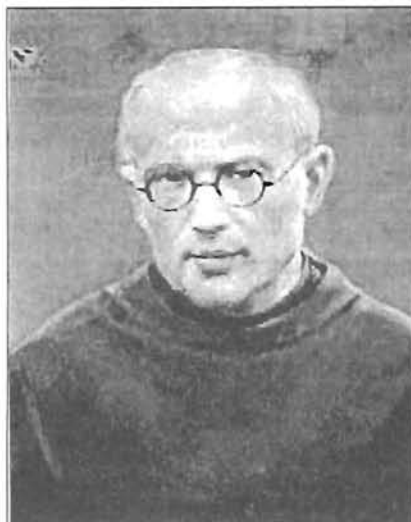
Istenünk, ki a lengyeleknek nehéz idők során világosságot és erőt adtál, oltalmadba vettél őket, megőrizted a pusztulástól, oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

Te őrizted meg a pusztulástól a szent ügy csatázó harcosait; Te adtad, hogy a balsorsban megnőtt az erő, s az egész világ volt tanúja! Oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

Síryából támadt föl szavaidra! Lengyelek, a népek kórusa ujjong: békésen kering ismét a fehér sas és biztonságot ad nektek! Oltárod elé hozom kérésemet: Áldd meg, Uram, a szabad hazát!

AUGUSZTUSI ÜNNEPEK

- 1. vasárnap: Évközi 18. vasárnap
- 2. hétfő: Vercelli Szent Özséb püspök
- 4. szerda: Vianney Szent János áldozópap
- 5. csütörtök: Havas Boldogasszony
- 6. péntek: Urunk Színeváltozása
- 7. szombat: Szent II. Szixtusz pápa és társai vértanúk
- 8. vasárnap: Évközi 19. vasárnap
- 9. hétfő: Szent Terézia Benedikta (Edith Stein)
- 10. kedd: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
- 11. szerda: Szent Klára szűz
- 12. csütörtök: Chantal Szent Johanna Franciska szerzetes
- 13. péntek: Boldog XI. Ince pápa
- 14. szombat: Szent Maximilian Kolbe pap, vértanú
- 15. vasárnap: Nagyboldogasszony
- 16. hétfő: Szent Poncianusz pápa és Szent Hippolitusz
- 19. csütörtök: Szent Bernát apát és egyháztanító
- 20. péntek: Szent István király
- 21. szombat: Szent X. Piusz pápa
- 22. vasárnap: Évközi 21. vasárnap
- 23. hétfő: Limai Szent Róza szűz
- 24. kedd: Szent Bertalan apostol
- 25. szerda: Kalazanci Szent József áldozópap
- 27. péntek: Szent Mónika
- 28. szombat: Szent Ágoston püspök és egyháztanító
- 29. vasárnap: Évközi 22. vasárnap

Maximilian Kolbe, az auschwitzi vértanú, aki egy rabtársáért önként feláldozta életét.

13. Jan Kochanowski zsoltárimája

Uram, trónusod lépcsőjéhez hadd; szálljon el szavam!
Istenem, Királyom, könyörgésemet ne engedd el füled mellett!
Alig merül föl a tenger hullámaiból a hajnalpír szelíd fénye,
borús tekintetemet máris fölemeltem imámban.
Az is, kinek szíve telve bűnnel, menedéket remél találni nálad,
de hiába, reménye csalódik, a gonosz nem ér el színed elé.
Mert bár ajka hűséget hazudik, s nyájas hangon hízeleg neked,
keblének Búbarlangjába rejtve ott van fekete lelke.
Uram, Te leleplezed az árulókat,
előtted nem áll meg a gonosztevő,
akik megtagadnak téged,
azokat Te is megtagadod és megveted.

Adj bátor szívet azoknak, akik neked szentelték magukat,
a nagy örömet,
hogy magasztalhatnak téged,
ó, ezt add meg nekik mindörökké.

Jan Kochanowski (Sycyna, 1530 - Lublin, 1584) lengyel költő és humanista. A krakkói udvarban az olasz humanista műveltség terjesztője volt. A lengyel nyelvű irodalom egyik megalapítója.

Új plébánia szentelés és akolitus avatás Hunyán

Bizonyára sokan emlékeznek arra a megdöbbentő hírre, ami 1999 júniusában hangzott el a médiákban, hogy leégett a hunyai templom. A hírre sokan megmozdultak a hunyai hívek közül, de sokan az országban és a nagyvilágban egyaránt. Ennek köszönhetően a következő év december 23-án már a hívek az új, a régi helyén épült Szt. László templomban vehettek részt a szentmisén, melynek költsége több mint 50 millió Ft volt.

A csoda tovább folytatódott. A templomépítésből maradt pénzből és a méltányossági Afának köszönhetően a belváltól tönkrement régi plébánia helyett és helyén szintén egy új épülettel gazdagodhatott az egyházközség. Az idei Szt. László napi búcsúi ünnep keretében szentelte fel Gyulay Endre, Szeged-Csanádi megyéspüspök. A több mint 30 millió Ft-ból felépült plébánián hittanterem, közösségi terem, iroda, vendégszoba, konyha, fürdőszoba található. Hála a tervező-

nek, hogy az udvaron az öreg fák megmaradtak, és kellemes környezetben, nagy udvarral táborozásra, főzésre és a szabad idő hasznos eltöltésére is nyílik lehetőség a szabadban.

A nap fénypontja volt, hogy a helybéli hitoktatót, az egyházközség tagját Soczó Gézát, a helybéli plébános Iványi László lelkipásztori kíséretjévé avatta az egyházmegye püspöke. Fontos feladat hárul az akolitusra, hiszen az ott szolgálatot teljesítő lelkipásztor az Endrődi Szt. Imre Egyházközségből jár át naponta. Feladata lesz többek között a betegek látogatása és áldoztatása, igeliturgiák megtartása a plébános akadályoztatása esetén. Fontos ez a feladat egy olyan településen, ahol a hit ereje „hegyeket tud mozgatni”. Soczó Géza személye garancia erre, hiszen fiatalok és idősek elismerik munkáját. Gyulay Endre püspök néhány évvel ezelőtt Szent Gellért-díjjal jutalmazta, a Templomos Lovagrend Magyarországi Preceptora pedig a „Lovagrend barátja” elismerést adta át neki 2003-ban. Istennek és a hazának ilyen őszinte és nemes lelkű fiatalokra van szüksége, akik munkájukat hivatásnak tekintik.

A hunyai hívek buzgó imádsága kísérfje az akolitus mindennapi munkáját; és az új plébániát pedig töltsék meg tartalmas programokkal, és mindig segítsék lelkipásztoruk munkáját, fáradozását kizárólag Isten dicsőségére.

Fr. Ungvölgyi János

„Amit Isten egybekötött...”

Mészáros Zoltán és Farkas Szilvia 2004. július 17-én kötötték házasságot a gyomai katolikus templomban. Isten kísérfje őket áldásával, és adjon nekik hosszú, boldog közös életet!

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sócsó Géza

Szent Maximilian Kolbe ünnepe: augusztus 14.

Auschwitz 16670-es számú rabja egy lengyelországi kisvárosban, Zduńska Wola-ban született 1894. január 8-án. A keresztségben Rajmund lett. A család annyira szegény volt, hogy a gyermekek az elemi ismereteket a családban szerezték meg. 1907-ben a ferences atyák missiói hatására Rajmund és Ferenc beléptek a ferencesek közé. Rajmund a rendben a Maximilián nevet kapta. 1912-től Rómában folytatta tanulmányait, 1915-ben a filozófia doktora lett. 1918. április 28-án szentelték pappá. 1919-ben teológiai doktorátust szerzett. Ezután visszatért hazájába. Vallásos folyóiratot indított „A SZEPLŐTELEN SZÜZ LÓVAGJA” címmel. 1927-ben új ferences kolostort építtetett, amelyben saját nyomdával rendelkező sajtócentrumot létesített.

Az egész világot meg akarja nyerni Krisztus és a boldogságos Szűz Mária ügyének, ezért

Távol-Keletre is elutazik új missziót tartani. Japánban megalapította a második sajtó központot, a Mugenazai no Sonót (a Szeplőtelen Kertje).

1936-ban hazatért, s három évig viselte a niepokalanowi guardián tisztségét. A Gestapo 1939-ben tartóztatta le először, majd 1941. Május 20-án másodszer is letartóztatta, a hírhedt varsói Pawiak börtön foglya volt, majd Auschwitzba szállították. Itt a 16670-es rabszámot kapta. Egy fogolyának si-

került megszöknie, s megtorlásul a tábor parancsnoka, Karl Fritsch a barakkból tíz foglyot éhhalálra ítélt. Az egyik felzokogott, ha meghal, a felesége és két gyermeke egyedül marad.

A parancsnok revolvért ránt:

- Mit akarsz?
- Szeretnék az egyik elítélt helyett meghalni.
- Miért? - kérdi nagy szemeket meresztve.
- Én már úgymis idős vagyok, de ennek - és ekkor a lengyel honfitársára mutatott - felesége és gyermeke van.
- Ki vagy te? - vallatja tovább.
- Katolikus pap vagyok.

A parancsnok egy kicsit gondolkodik, aztán rekedtes hangon mondja:

- Nem bánom, menj velük!

Most kivételesen nincs szitkozódás, se gúny. Kolbe atya, pedig felajánlja életét honfitársaiért és rabtársaiért, sőt kínzóíért is.

Abban az éhségbunkerban, amelyben Kolbe atya és társai a halálra várnak, senki sem ordít. Naponta egyszer rájuk nyitják az ajtót. A foglyok imádkoznak, vagy énekelnek. Egy nap aztán holtan találják őket, csak Kolbe atyában volt még élet. Karbolin injekcióval végeztek vele 1941. augusztus 14-én. Arca még holtában is megbékéltséget mutatott.

Aldozata nem volt hiábavaló, a megmentett honfitárs hazakerült családjához. 1971-ben jelen volt Kolbe atya boldoggá avatásán (VI. Pál pápa-). II. János Pál pápa 1982-ben szentté avatta. A legenda szerint gyermekkori álmaiban fehér és piros virágokat mutatott Szűz Máriának, utalásként ártatlanságára és eljövendő vértanúságára, hogy melyiket választja. Mindkettőt kérte. Későbbi élete és halála, mintegy ennek megvalósulása volt.

Kolbe atya a családok, újságírók, hírközlő szervek, a politikai üldözöttek, a foglyok patrónusa. A ferences szerzetesrendben, Lengyelországban és Japánban nagy a tisztelete.

Általában ferences szerzetesi habitusban, fémkeretes szemüveggel, rövid szakállal, fényképfelvétel alapján, magas homlokkal; vagy csikos ruhában (mint a koncentrációs tábor foglya) ábrázolják.

- AKI UTÁNAM AKAR JÖNNI, TAGADJA MEG MAGÁT, VEGYE FEL KERESZTJÉT, ÉS KÖVESSEN ENGEM, MONDJA AZ ÚR.-(Mt 16, 24)

AZ EGÉSZ VILÁG CSUPÁN EGY KESKENY HÍD

Emlékezés a Holocaust 60. évfordulóján a gyomai zsidó áldozatokra

A gyomai Zsidó temetőben június 20-án emlékeztek a 60 éve elhurcolt áldozatokra, akiknek a fele soha nem tért haza. Felújításra került az 1970-ben felállított emlékmű, amely név szerint örökíti meg az áldozatokat.

Elsőként Preisz György mondta el emlékező gondolatait, majd az egyházi szertartást Tóth Péter budapesti rabbi tartotta meg.

„Két angyal áll őrt és kíséri imánkat, amely most a magasba száll. Az Öröklét angyala, és a mélyből előtörő emlékeké.

Ahogy a költő mondja: „az élet kínálja gyümölcseivel a tavasz, a nyár, és kínálja borral a tél, de én már tudom, miből él a halott; a halott könnyekből él.”

A kijelentett szavak, az elmondott mesék és emlékeink előhozzák könnyeinket, amelyek gyöngyként a földre hullanak, és nem száradnak fel, hanem mindegyik igaz gyöngyben azok mosolya csillan meg, akikre emlékezünk, akikről mesélünk, akik ma nem lehetnek velünk. A milliányi mosoly, mint millió kedves szó biztat bennünket és tartja bennünk a lelket akkor is, amikor nagyon gyengének érezzük magunkat. Imáink, könnyeink és emlékeink

keresik az utat az eltávozott szülőkhöz, testvérekhez, kedvesekhez, családtagokhoz. Elrebegett szavaink, kéréseink, könyörgéseink olyan mélyről és őszintén jönnek, szinte imádkozunk

hözjuk, arcunkat kezünkbe temetjük, szemünket behunyjuk és ők ott állnak előttünk. És tudjuk ők meglátják könnyeink csillanását, meghallják halk fohászainkat, mert örök titok marad számunkra, hogy akiket annyira sújtott a történelem, hogy akik szinte mindent elvesztettek, hogy szerethették ennyire az embert? Mert az a nemzedék ismerte a titkot, tudták, ők tényleg tudták, milyen is az ha az érzelmek csodálatos színei, és szavai elvesznek ebből a világból és nem marad más, csak a végtelen egyhangúság. A szüleink, nagyszüleink a szívükben és szavaikban őrizték a színeket.

Az ember szeretteivel elvesztésével a biztonságát veszíti el. Lehetünk bármilyen erős fák, határozottak és nagyok, de a tápláló gyökerek nélkül, a szülők nélkül oly erőtlenekek és esetlenekek vagyunk. És ha ők már nincsenek, napról napra kell megkeresnünk, hogy mibe tudunk kapaszkodni. Meg kell küzdeni a holnappal, mert a bizonytalan ismeretlen ellenfél!

Ha lenne valaki velünk, biztos győzedelmeskednénk. Éppen ezért minden erőnkkel kapaszkodjunk
 folytatás a 159. oldalon
 kell az emlé-

A Magyar Szent Korona működik!

Kedves olvasó! A 21. század első napján, 2000. január elsején a Magyar Szent Koronát átköltötték az Ország Házába. Sokan vagyunk, akik őszintén reméljük, hogy a Szent Korona az Ország Házában kedvezően befolyásolhatja a magyarság jövőjét. Hogy hogyan, és miképpen lehetséges ez, ehhez meg kell ismerkednünk a Szent Korona misztériumával. Szeretnénk méltóképpen elmondani, hogy miképpen lehetséges az, hogy a Magyar Szent Koronánk jogi személy, és legmagasabb rangú alanya a magyar államhatalomnak.

Ezen ismereteket Dr. Pap Gábor művészettörténész előadásának rövidített változatából, több részletben való közléssel szeretnénk közre adni. Kérjük, olvassák figyelemmel, mert olyan ismereteket szerezhetnek, amelyeket hosszú évtizedek óta eltűntek előlünk.

XV. rész

Ha a harmadik képet nézzük: ez már halmozati bűneset! Tudniillik, legalább háromszor kell eltörni az alkart, amíg elérkezik a kézhez. S az egésznek van valami gyűrűsféreg szerkezete. Ez azért feltűnő, mert a kéz mérete nem illik a fej méretéhez. A kéz mérete ugyanaz, mint a másik két képnél, de a fej méret sokkal nagyobb. Itt figyelj fel rá az a Bradák Károly, akit már említettem, hogy ennek nem is fennálló a keze, és ez a kép a Szent György képről van lekopirozva egy az egyben, és ettől az aránytalanság! 1790-ben nem tudtak bizánci módra kezét rajzolni. Egyetlen módszer maradt a hiteles képek kezét egy az egyben áttenni. Csinálunk ma is ilyet, rekeszhajtogatással, de ez nem hiteles! Ugyanez a Bradák Károly megnézte a másik három kezét is. Döbbenetes az eredmény! Egyetlen önálló tervezésű kéz sincs! Mindegyiket valahonnan leszedték! Innen az a sok idéten mozdulat. Ha megnézzük az eredetét, hogy oldják meg: 3 sorban 3 különböző módon, de csodálatosan. Tehát ő is tudja, a spirállal lehet visszafordítani a formát. Egy egészen fantasztikus tudásról van szó! Ezeket vessük össze azzal a Szűz Mária képpel, ami Káculiti triptichonon volt. Egyszerűen felháborító! Teljesen más megoldásról van szó! A három megoldás 3 különböző átfordítást mutat! Egyik zseniálisabb, mint a másik! Egyik egy teljes fordulatot ad. Itt arkangyalokról van szó. A

második esetben egy teljes pálya képét látjuk. Ez egy spirálmozgás, ezek harcosszentek. A harmadik esetben -orvos szentek- gyönyörűen megtervezve! Ezeket a kezeket nem törték el, megtoldották azt a pontot, ahol a kezét hajlítani lehet. Tartalmi rész! Azt szerettem volna érzékeltetni, hogy a cserélt képek nemcsak tartalmilag nem illelnek a sorba, hanem formailag is alatta vannak. Ha rangsorolom: az eredetieket művész csinálta, ami a Dukász kép és a másik kettő, az egy jóval alacsonyabb szint! Iszonyatos nagy a minőségi távolság, s aki foglalkozik a témával, azt nem lehet átverni! Az alsó korona képrendjéről van szó. S ha emlékszünk még a felső korona részen emeleteket és emeletes párosokat találtunk. Emelet a Teremtőerő forrásához, való közelség alapján minősült felsőnek, s alsónak! Azt jelenti, hogy egy hatás közvetlenül középről indul el, sajátos elosztás révén érkezik le a földközelpbe.

A fentiek inkább az elosztó, a Teremtés központjával vannak kapcsolatban, az alsók a földi elosztás alapján. A földre való közvetítés ez legyen méltó és korhoz illő! Itt kell megszűrni a tulajdonságokat. Mert ha ez földre szállva veszélyessé válik –mint Bertalan vagy Tamás esetében, ott nincs mese, azt meg kell szűrni, mert különben lejön a földre, mert ott földközelpben vagyunk.

Az alsó részen nagyon szépen látni, hogy az alsó rész belenyúlik a felső részbe,

az előző Pantokrátor képe. Ami rajta keresztül jön, az üzenetközvetítőre továbbtódik. Ezek az arkangyalok. Tehát jó hírek, Evangéliumnak a közvetítői, már itt elkezdődik egy polarizálódás. Ez azt jelenti, a két arkangyal felcserélhető! De eltávolíthatatlan is! Tehát az egyik oldalon Mihály ez az uralkodó jobbra felől van, a balja felől Gábiel. Szembenézetből természetesen pont fordítva! Itt most mindent az uralkodó személyhez kell viszonyítanunk, mert hiszen ráhat, és rajta keresztül hat! Azt jelenti, hogy jobb kéz felől így mondhatjuk a jobb féltke közvetlenül, elsődlegesen. Szent Mihály-i tulajdonságokkal van vezérelve. Ennek megfelelően a baloldali féltke gábieli. Az arkangyal egymás kiegészítő kettőt ad! Gábiel az Anunciáció anygala, ami azt jelenti, hogy egy információ formájában Teremtő erőt hoz be a világba, amely Teremtő erő magasabb szintre emeli ezt a mostani létformát. Ez az örömhír, mely nemzésértékű! Hogy miért mondjuk rá, hogy nemzésértékű? Azért, mert 9 hónapra rá születik meg Jézus! Az Emberfia! Nagyon lényeges, hogy Ő a jó Hírek hozásával hoz be egy olyan jó Magot, az emberiségnek, amitől az ha hajlandó ráhangolódni, magasabb szintre kerülhet. Mi történik Mihály oldalán? Ha én a Földre hozok le akármilyen jó a hír, mikorra az megvalósul óhatatlan, hogy hibákat követünk el a Földön, ezeket a hibákat kell visszametszeni s nem akkor, amikor már a világ lángba borult, hanem rögtön, amikor már az értelmezés első szintjénél vagyunk. Tehát a gábieli jó hírt hozó szerepnek óhatatlan meg kell feladni egy a mégiscsak bekövetkező rosszat vérezen visszaverő mérsékletnek.

Ennek felel meg a paradicsomi kiüzetést vérezen visszaverő feladatkör, de ennek felel meg az a Szent Mihályi feladatkör is, mely Apokalipszis könyvekben kap hangot, amikor is a Sántát sárkány formájában leveti a földre. Ilyet Gábiel soha nem csinál, mert ez nem az ő feladata! Ez tipikusan Szent Mihály-i feladat, de a kettő csak egymással kapcsolatosan tud működni. Ez azt is mutatja, hogy a Magyar Királyság minden eligazító jellegű hírt Felülről kap! Tehát szakraális királyságként működik!

*Közreadta:
Kis Andrea*

MadiZol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipari Bt

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Végrendelkezés

Tisztelt Olvasó!

Varjú J. Imre, *Szellemi és politikai végrendeletem... - című írásának utolsó, befejező részét olvashatják. A három egymás utáni számban közölt részletek együttese alkotja, a teljes, fennmaradt végrendelkezést (intelmeket). Tanulságos és érdekes olvasmány a mai embereknek is, hiszen jó tanácsai, mértéktartó paraszti gondolkodása, aktuálissá teszi számunkra, a XX. század első felében keletkezett írásos dokumentumot.*

„A jó papi, úri és tanult emberekkel jóban legyetek, őket tiszteletben tartsátok, mert ilyen uraktól sokat tanultok, és rajtatok sokat segíthetnek, úgy anyagilag, mint erkölcsileg. De azért óvatosak legyetek. En már sok úriembert ismertem és ismerek, akik énrajtam sokat segítettek és mondhatom, kevés volt olyan, akivel ki ne tudtam volna jönni. Nagy hibájuk, hogy a parasztembernek a vezetésből ott sem ...

...öltözött angyal és szent volt. Mert, ha én az Úr Istennek lettem volna, örök élettel ajándékoztam volna meg őt, s az egész világ kormányzását reá bízta volna, s nem lett volna sem háború, sem kommün. A másik volt egy katolikus pap: Lepsényi Miklós. Ez az áldott lelkű pap alapította meg a néppártot. Ez a párt akart lenni a népek pártfogója és gyámoltója. Lepsényit beválasztották országgyűlési képviselőnek és ő, a szegény nép érdekében működött. Később a néppártba be lettek választva grófok, bárók és főpapok, és ezek az urak Lepsényit kidobták a pártból. Találkozott két függetlenségi képviselő, akik Lepsényit Budapesten, az utcán megbotozták és így ezen jólelkű embert lehetetlenné, tették. Volt pedig ez azért, mert Lepsényi a népek igaz pártfogója volt.

Az embereknek bajaitokról, különösen családi bajtokról soha ne panaszkodjatok, mert az emberek aztán rendszeren kikövetelik, hogy és mint van sorotok. Azután ha jól megy dolgotok, haragszanak, irigykednek, ha bajban vagytok szemetekre hányják, kinevetnek. Azért ha bajban vagytok, soha ne panaszkodjatok, ha jól megy sorotok, ne dicsekedjétek. Ha bajban lesztek, menjétek olyan emberhez, aki tud és akar rajtatok segíteni, ennek elmondhatjátok bajtokat.

En is sokszor voltam nagy bajokban. Panaszkodtam mindenkinek és mi történt? Volt egy pár ember, aki kigúnyolt és szemembe nevetett. Végtelenül bántott. Sírtam, panaszkodtam József bátyátnak, mint jó testvéremnek; ő azt felelte: Ugy kell, minek panaszkodsz! Dicsekedj, majd akkor az emberek haragszanak és irigykednek. Tehát ezt is, mint a többit leírtam; rajtam történt meg. Ilyen az embereknek egy nagyobb része, nem érdemes velük barátságot kötni; azért vigyázzatok.

X. rész. A politika és közügyek

Közügyekkel ne igen foglalkozzatok. Ha valaminek beválasztanak benneteket, fogadjátok el; ha sok anyagi károtok nem lesz benne. Viseljétek magatokat szerényen, ne legyetek reá büszkék. Akik hozzátok mennek, bánjatok velük szépen. Durván, gögösen soha senkit el ne igazítsatok, hallgassatok meg mindenkit. Ha esetleg a nép pártot benneteket...

Politikával egyáltalán ne foglalkozzatok, mert nem becsületes embernek való. Semmiféle politikai pártba be ne irkozzatok soha, egy fillért be ne fizessetek, mert ezen pártok mindegyike a maga önző érdekét akarja érvényre juttatni a másik osztály rovására és mind azt hazudja, hogy a többi mind gazember, csak ők a szentek és igazak.

Hiszen az a bajunk, hogy minden osztály és foglalkozásbéli a másikat akarja nyomni és megsemmisíteni és külön pártba alakult; így akarják ők ezt a szegény nemzetet boldoggá tenni. Ezen pártokat mind fel kellene oszlatni, és csak olyan, pártot lehetne pártfogolni, ahol minden osztály és minden foglalkozásbéli benne volna. De ez nem lesz soha, mert ezt maguk a vezetők nem akarják, mert akkor sokan nem lesznek vezetők, és ezzel elesnek a jólétől és dúsiakodástól, amit sok szegény ember nekik megkeres.

Vigyázzatok, ha politikai áramlat talál jönni, amelyik az urak hatalmát le akarja törni, abban a világ minden kincséért, gazdagságáért részt ne vegyetek, mert az urak a vezetését a kezükből soha semmiféle körülmények között ki nem engedik és rettenetes bosszút állnak érte, irgalmatlanul bánnak azokkal, akik a vezetését az ő kezükből ki akarják venni, amint ezt a világtörténelem igazolja."

Forrás: Endrői Tájház Dokumentum tára (másolatban)

Bal oldalon Varjú Imre, jobbról Varjú Tamás (Varjú József ny. tanár nagypapa), középen az édesanya: Varjú Józsefné Hunya Anna (1848-1942)

Gyoma néprajza

Rovatvezető Cs. Szabó István

Határok, határbejárás, „határvillongások” a XVII-XVIII. sz-i Gyomán V. rész

A 18. század közepére Gyomán /is/ a kezdetben tágas határ egyre „kevesebbnek” bizonyult a lakosság lélekszámának növekedésével, különösen a jobb minőségű „eke alá való” földek fogytak el, valamint legelő-és rét, melyeket árvíz nem fenyegetett. A lakosság növekedő földigénye arra vezetett, hogy a szomszédos helységgel Dévaványával kerültek összeütközésbe a gyomaiak. Itt „túl a Körözsön” való részeken elsősorban nem a szántóterület növelése, gyarapítása érdekében akartak újabb területeket a helység határához kapcsolni, hanem a növekvő külterjes állattartás számára kellett újabb legelők. 1750-ben a földesúrtól Gyoma megkapta a Póhalmi pusztát, /hajdanvolt Apróhalomegyháza török hódoltság végén s a 18. század elején a „rácjáráskor” véglegesen elpusztult helység határa/.

Ezt szerették volna a /déva/ ványaiak is birtokba venni, mivel a hódoltság alatt 1700-ig az ő használatukban állott, de a földesúr ennek ellenére a gyomaiaknak adta. A gyomai bírák 1770-ben fel is osztották a lakosok között. S ezzel kezdetét vette a „határvillongások kora”. Különösen kemény csaták zajlottak, még az 1241. évi tatárjárás idején elpusztult Varsányegyháza területén áthúzódó gyomai /-déva/ ványai határ mellett.

A földesúri végzés ismeretében elébbi IV. részben leírt jegyzőkönyv alapján ezért mondta /déva/ványai nemesek hadnagya Nemzetes Dékány János uram a gyomaiaknak, hogy tudja azt; gyomaiaké a póhalmi föld, urak ha-

missága tette ezt így, hogy egymást nyúzzuk, de akkor is!...

„Helységünk Fő Bírja Szabó János Úr, Nagy Eskütyével edgyütt a Széna hordókat meg tekinten ki menvén s azokat nem találván, ottan kívül vontató Gyomai Lakósók, Tőke János, Kis Miháj, János, Rác István és Szőke Miháj mondták, meg, hogy a Ványaiak el hajtották őket. Megvárván vissza jöveleteket már akkor nemis lévén több bogja háromnál hármokat a három mellé állították s mikor éppen megrakodtak hát ott terem Dékány János egynehányad magával voltak leg-alább tizen ketten, kik közzül meg esmérték ezeket úgy mint Dékány János, Bige György, Tót István, Boda László, Pap János, Vad György és a Balai Csösz. Kik akkor is először a rakott Szekereket akarták vissza forgatni, s hajtani Marjai Kis János Szekerét a bé rakott boglákhöz közel vissza is fordították és egyik lovát úgy le ütötték, hogy mingyárt a földre le esett és sokáig ott hevert. A' Gyomai Helység kotsissa Sárfi Gábor ugrott le a szekérről egy vas villával és nyomta el őket a Szénás Szekerek mellől, ennek is eleget kiáltozták mondván; Lödd le a lábát az ördög teremtettének. Az után a Szénás Szekerek el menvén onnat és Bírak Uraimék csak magok maradván a Falu Szekerével, hasonló fegyveres kézzel bírak Urakra támadtak, a gyeplüket meg kapkodván és a Lovakat vervén el akarták a Szekeret magokkal együtt hajtani, s mindnyájokat veréssel, lövéssel fenyegették. Kérdezvén

Fő Bíránk töllok Mitsoda föld ez ahol ezen Violentiat /-erőszakosságot/ tészitek? Arra feleltek magok is hogy Póhalmi földön vadnak, de azzal semmit sem gondoltak, hanem azomba történt hogy mind azon három Széna hordó mind más Póhalmon dolgozó emberek látván látva Bírak Uraimékat

veszedelemben frogni, ki gyalog, ki Lovon kezekben kapott rakontzákkal /-szekéroidalak, rakományok megtámasztására szolgáló hosszabb-rövidebb kb. 10 cm átm.-jü rudak/ s villákkal arra indultak, úgy is más határan igen szemesek lévén a Ványaiak, távulról meg látván ezeket és úgy kezdetek aztán tágétani Bíró Uramékon s úgy nem hajtatták el.” /ti.a szénásszekereket/.

„1775. szeptember 7.-én Fekete Miháj keze alatt való egy Ványai Lovat /mely a'mint mondatik Bigéjé volt/ s a' mellett a magájét is, Fekete Mihájét, egyet, Póhalmi földről a Pusár/Pösara, Pösár „módosult” Pusárrá/ szelibül Ványai csikós iccakának idején ellopta.

Szept. 26-án Fekete Miháj hat Ványai Lovakat a' sérelem nélkül hagyatott Póhalmi Kölesbül bé hajtott. Szept. 27-én A 'Maga Lovát Fekete Mihájnak kezébe Szolgáltatván vissza Ványai Ember, Fekete Miháj is a' Ványai Ember több Lovait is vissza atta, hanem tsak egyet tartott meg Magánál azon egy Ványai Lóért, mejett keze alól a Ványai csikós el lopvann vissza nem adák kezéhez, de kisébbet ez is vissza adódott. Október 15-én hajtotta el ványai Csikós Szappanos Mihájnak egy ökrét. Űgyszinte Kováts Mihájnak három ökrét, a Gyomai ökor Csordáról, mind a Csorda, mind Tuba Miháj Gulyája akkor edgyütt lévén, a'Széles Ér szelibül a Nádhoz közel, de ezek osztán haza kerültek. Okt. 28-án Szappanos Lovát mejjen azon ellopott ökröket kereste kirángatták alúlla, de haza került, Szappanos haza hozta. November 9-én hajtották bé Szappanos Miháj és Kováts János, Ványai Bogya Miháj tíz darab ökrét a Kerek tóbül, az Őri színája mellül, de visszabocsájtották ezeket tserébe.”

Cs. Szabó István

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.
MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT
Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

Temetőkből emlékkertek

Az alföldi helységek régebbi állandó „díszítőjelző”-je volt a „porfészek”, ami főként arra az állapotra utalt, hogy ha a községen a kocsiúton — ami földutat vagy legjobb esetben makadámutat jelentett — végigzörgött egy-egy szekér vagy végigrobogott egy idetévedt autómobil, motorkerékpár, sűrű felhőkben szállt a por, mint ősszel a liszt a malomban, befedve vastagon az akácfák lombjait, a kerítéseket, az emberek ruházatát. Ez alól Gyoma és Endrőd sem volt kivétel, s ha mára — az aszfaltozott utak építésével — sokat javult is a helyzet, még mindig kevés a zöldterület a két településen, bár a városközpontok fás, parkos, szökőkutas főttere a kényelmes padokkal, a Holt Körösök ölelésében, igazi szemet-lelket nyugtató pihenőhely. S a parkok, a ligetek nemcsak a por ellen jelentenek védelmet, hanem egy kis hűs pihenőt is adhatnak a hosszú utat járó gyalogosoknak és kerékpárosoknak, hiszen a két település közlekedése máig sincs megoldva.

De nemcsak a fentiekért javasoltam a gyomaendrődiek 2000. évi világtalálkozóján a régi, használaton kívüli temetők emlékkertekké való alakítását: ezek telve vannak történelmi, településtörténeti, néprajzi, s gyakran művészettörténeti érdekességekkel, értékekkel; s a kellemest a hasznossal kapcsolhatnánk össze, ha gondozott, ápolat, padokkal fölszerelt, virágos, szép emlékkertekké, pihenőhelyekké alakítanánk őket, arról nem is szólva, hogy itt nyugvó ősainknek is tartozunk annyival, hogy szépen rendben tartjuk végső nyughelyüket.

Akkor elhangzott gondolataim, javaslataim megragadták a Gyomáról elszármazott Köhler Mihályt (mezőgazdasági

mérnök, egyetemi tudományos kutató Debrecenben): idén, a gyomaendrődiek újabb találkozóján pártfogolóan föllelventette a témát, arra is utalva, amit korábban már velem külön is közölt, hogy a megszüntetett mezőgazdasági birtokokon a területek régebbi arculatát, jellegét őrző ún. „refugium”-ok, menedékhelyek, pihenőhelyek kialakításával is foglalkozik, tehát az emlékkertek ügye voltaképpen „szakmájába vág”.

Első felszólalásomban, 2000-ben a régi gyomai református temetőt hoztam szóba (a Kató József utcában), de a Kiszréti temetőre is gondoltam, amely éppúgy megérdemelné ezt a védelmet és átalakítást, mint Endrődön a régi Szarvasvégi temető, vagy az endrődi zsidó és a közelében levő Gyomavégi temető.

Gyomán a régi református temető a gyomai parasztművész, Papp Zsigmond szoboremlékei miatt is megérdemli a fokozott védelmet és figyelmet; de itt található Gyoma híres énekszerző református lelkészének, Kálmán Farkasnak síremléke is, annak az Istók József szobrászművésznek domborművével, aki a gyomai Hősök emlékművét is készítette a 48-as öreg honvéd és az első világháborús fiatal katoná alakjával. Sok néprajzi érdekessége is van

Szilágyi Ferenc

Papp Zsigmond

A földben míg járt ekevassa, fölötte az égen szánta pacsirta finom éneke az azuron: titkos mesterei – s lent pipacsok meg búzavirágok; vászna a kék ég lett s szobra anyagja a föld; s ő, aki villanyelet faragott: szobrokba lehel vala lelket véstől forgatván: s Sinka, Szabó Pali néz ránk a műhelyben; s „A Kaszás s a Paraszt” remekében domborul őseréje; s temploma tölgykapuin ott a kenyér és bor: földnek meg az égnek a kincse, melyből szent vacsorát egykor Urunk terített; s ő most mint művész vendégli kenyérral, borral a népet: jól forgatván meg égi talentomait. Népfí, s presbiter is: föld- s égnek a titka tudója, őrzí neved bölcső-helyed, az orgonaszó melynek sípsorait elméd tervezte, s amíg szól, sújthat a sanda Kaszás: áll a kalászfejed: élsz!

ezenek a régi temetőknél: valóságos szabadtéri múzeumok; kevesen tudják ma már, hogy az egymás mellé temetett házaspárok fejfái közül (ezek még a régi „csónakos” fejfák emlékét őrzik alakjukkal, a régi pogány kori hiedelemre utalva, hogy a túlvilágra csónakon eveznek át a lelkek) a magasabb a férj, az alacsonyabb a feleség emlékét őrzí. A reformátusok kereszt helyett szomorú fűzfát faragtattak a fejfákra. A régi síremlékek feliratai az itt lakóknak, a helytörténet iránt érdeklődőknek valóságos történelemkönyvet jelenthetnek, azon túl, hogy a városalapító és –fenntartó ősök tisztelete és emlékének ápolása természetes kötelességünk.

Köhler Mihály azt is fölvetette, hogy a gyomai régi református temetőben egy emléktáblán el kellene helyezni azoknak a névsorát, akik e temetőben voltak/vannak eltemetve, de a Kenyérgyár építésekor a hozzátartozóknak nem volt módjuk exhumáltatni szeretteik hamvait. Ennek az emléktáblának az elkészítéséhez magam is szeretnék hozzájárulni. Egyben javaslom, hogy az emléktáblára kerüljön rá Papp Zsigmond fadomborművének: *A Magvető és a Nagy Arató (Kaszás)* rézdomborítású, vagy kőbe vésett másolata. Örvedetes, hogy Köhler Mihály felszólalása után, majd a Gyomán 60 éve konfirmáltak pünkösdi találkozója nyomán máris mintegy 40 000 forint egybegyűlt e nemes célra.

Felkérjük azokat, akiknek a református temetőben hozzátartozóik vannak, támogassák az elképzelést. Azok segítségét is várjuk, akik egyetértenek azzal, hogy a temetők rendezésre kerüljenek és legyen egy szép emlékkert Gyomán.

A befizetéseket a Gyomai Szülőföld Baráti Kör számlájára várják:

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet gyomai fiókja 53200125 — 11046295

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) 38 jelöltje szerzett polgármesteri mandátumot a június 20-án tartott helyhatósági választásokon. Ezzel 186-ra növekszik a szövetséget képviselő polgármesterek száma. Négy évvel ezelőtt 146 helyet szerzett a szövetség.

A Kárpát-medencei autonómiatörekvéseket hangoztató magyar szervezetek által Szegeden május 29-én aláírt együttműködési megállapodás alapján tartotta meg alakuló ülését Nagyváradon a Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Tanács (KMMNT). Ezen ott volt az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Székely Nemzeti Tanács, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége, a Mura-vidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség, a Kárpátaljai Magyarok Kulturális Szövetsége, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt. Nem vett részt: az RMDSZ, a Felvidéki Magyar Koalíció Pártja, és a Vajdasági Magyar Szövetség.

Tökés László református püspök az ülésen elmondta, hogy az autonómia lehet a kikristályosodási pontja a magyarság újbóli egységének. Csapó József a Székely Nemzeti Tanács elnöke beszédében azt fejtegette, hogy az önrendelkezés nem más, mint a szülőföldön való megmaradás alapfeltétele.

A határon túli szórványtelepüléseken magyarul szolgálatot teljesítő 1524 lelkészből 370 lelkész kap kiegészítő támogatást. Azok a lelkészek jogosultak erre, akik magyar nyelven teljesítik lelkészi szolgálatukat, Románia, Ukrajna, Szerbia és Montenegró 5 ezer fő alatti határon túli szórványtelepülésein.

Létavértesen új határátkelőhely került átadásra. Ezzel közel 100 km kerülő utat spórolhatnak, akik ezen az átkelő helyen jönnek-mennek Romániába. Az átadáson ott volt mindkét érintett ország miniszterelnöke. Medgyessy Péter ezt követően előadást tartott a fiatalok Tuszánfűrdői Szabadegyetemen, ahol Békés megyéből Orosházáról is ott voltak MSZP-közi Alapítvány támogatásával fiatalok.

Szatmárnémetiben újra lesz magyar nyelvű tv adás.

legnagyobb birtokokat kell hozzájuttatni a teljes európai agrár-támogatási kerethez. Sőt rá kell döbbsenünk Európát, hogy ostobaságot művel, amikor a kisebb birtokokat támogatja, és ennek jegyében modulációról, degresszióról, a nagybirtoktámogatás csökkentéséről beszél! A Koppenhágában elért „eredmények” kétségtelenül e stratégiai elképzelés megvalósítását tükrözik!

*Ángyán József agrármérnök
A gödöllői Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási
Intézet igazgatója*

*Folytatás következik
Köze adta Dr. Giricz Katalin
Közgazdász*

MÉG MINDIG ÉS ÚJRA: MI TÖRTÉNIK ITT A VIDÉKKEL?

II. rész

- Az ún. kedvezőtlen adottságú térségek normatív, földalapú támogatása a gyenge termőhelyi adottságú, a hegy és dombvidéki lejtős, illetve a környezet és/vagy természetvédelmi korlátozások alá eső területek, valamint a demográfiai és/vagy foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű térségek gazdálkodóinak jövedelem kiegészítését szolgálja. E kifizetések felső határa ma az EU-ban 200 euró/ha/év, azaz mintegy 50 ezer forint/ha/év.

- Az ún. félig-önellátó gazdaságok egyszerűsített, normatív támogatásának összege 2004-ben 1000 euró/gazdaság lesz. Ez a 10 hektár alatti területű gazdaságok célzott támogatási formája lehet.

- Végül a termelői csoportok létrehozásához nyújtott vidékfejlesztési típusú támogatás a csoport termelési értékétől függően 50-100 ezer euró/csoport/év, és a megalakulását követő 5 évben folyósítható. Ez az eszköz egyúttal jelzi az európai agrárpolitika azon stratégiai elképzelését, hogy kis mozaikokból - családi gazdaságokból - építkezve, de azok piaci versenyképességét társulásokkal megteremtve kívánja az egyéni gazdálkodás és tulajdonosi szemlélet, valamint a méretökönómia előnyeit egyesíteni. (Ez az elképzelés gyökeresen eltér attól, a nagy latifundiumokra, nagybirtokokra és bérmunkára épülő agrárstratégiától, mely saját „agrarelitünk” fejébe makacsul befészkelte magát, feltételezve, persze, hogy ők lehetnek a néhány ezer megabirtok tulajdonosai. Így a vidékfejlesztés témakörével foglalkozó FVM vezetői értekezleten valószínűleg nem véletlenül hangzik el: „A termelői csoportok létrehozása minimális szinten van, így is kell kezelni!”)

A felsorolt támogatási formák többsége a készülő Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) valamint az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) hazai és brüsszeli jóváhagyásától függően 2004-től, EU csatlakozásunktól lesz elérhető, ha Magyarországon ennek intézményi, ellenőrzési, nyilvántartási és egyéb feltételeit kialakítja... Ezek várhatóan az EU-ban is növekvő, tartós támogatási formává válnak. Am, ha mindez igaz, márpedig az, akkor miért nem hallani szinte semmit minderről, kik és milyen szándékok mozgatják az eseményeket? Mit mutat ebből a szempontból a koppenhágai megállapodás, és mire utalnak az azóta is sokasodó vészjósló jelzések?

A koppenhágai megállapodás agrárfejlesztési és a mögöttes szándékok:

A koppenhágai megállapodás agrárfinanszírozási fejezete alapján az alábbi témák szempontjából fontos megállapítások tehetők.

- Az 1. ha mezőgazdasági területre jutó közösségi források 3 éves teljes értékét tekintve Magyarország ebben a 6. helyre került.

- A termeléshez, mennyiségekhez, „kvótákhoz” kötött ún. 1. pilléres régi típusú közösségi agrártámogatási keretek tekintetében Magyarország a második legnagyobb hektáronkénti értéket érte el, amely a legjobb adottságú 3-3,5 millió ha terület, zömében gabonatermelő nagyüzemeinek versenypozícióit hivatott javítani. A Világgazdasági Kutatóintézet szerint e források „... mintegy 90%-át a regisztrált termelők nem több mint 5%-a fogja élvezni... A nagytermelők lesznek olyan helyzetben, hogy a támogatásokhoz hozzájussanak... Ha a támogatások elosztásának fenti egyenlőtlensége beáll, akkor erőteljes polarizáció kezdődik majd az agrártermelők között, és nőni fog az agrárszektor elhagyók száma.”

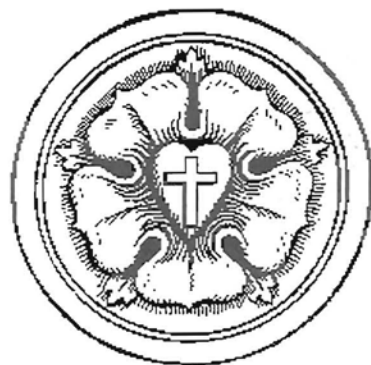
- A 2. pilléres vidékfejlesztési (ökoszociális) agrártámogatási keretek tekintetében Magyarország a 10 ország közül az utolsó helyre került, szinte esélyt sem adva a kevésbé jó adottságú és egyúttal jelentős munkanélküliséggel küzdő mintegy 3 millió ha mezőgazdasági terület 900 ezer mikro-, kis és középbirtoka, a vidék igen jelentékeny része, az itt élő családok és a természeti környezet számára.

A Koppenhágában elért eredmények furcsa, bár nem meglepő törekvéseket tükröznek!

Ezek ismeretében meg kell állapítanunk, hogy igaza van a külügyminiszternek, amikor azt nyilatkozta: „A csatlakozó országok eltérő tárgyalási stratégiát követtek.” Ezekről a törekvésekről sok mindent elárulhat egy európai agrárüggyel foglalkozó, a magyar tárgyalódelegációhoz közel álló tanácsadó cég stratégiai tanulmánya, amely egyebek mellett a következőket javasolta: „... A magyar agrárpolitika a „felső harmad” gazdálkodóira koncentráljon, és minden rendelkezésére álló eszközzel erősítse meg (ár)versenyképési helyzetüket. A fő feladat az ártermelő üzemek jövedelemtermelő képességének erőteljes növelése... A CAP köréből kikerülő, „üzemek” jövőképét ki kell dolgozni... és szociális politikai eszközökkel kell biztosítani fennmaradásukat... Agrárpolitikáinknak rendkívül fontos feladata tisztázni az Unió szakértőivel, hogy a ...háztartások túlnyomó többsége nem fog agrártámogatási alannyá válni a csatlakozás után. Ez máris sok félreértés okozója Brüsszelben.”

Ez világos beszéd! A birtokok kétharmadával egyszerűen nem kell foglalkozni, hanem a felső egyharmadot, a

Evangélikus Oldal

Úgyhogy mi mostantól fogva senkit nem ismerünk test szerint: ha ismertük is Krisztust test szerint, most már őt sem így ismerjük. Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és ime: új jött létre. Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által, és nekünk adta a békéltetés szolgálatát. Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket, és reánk bízta a békéltetés igéjét. Tehát Krisztusért járva követségben, mintha Isten kérne általunk: Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel! Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne.

2Kor 5,16-21

Kedves Olvasó!

Közös gondolkodásra hívok most mindenkit ezeken a sorokon keresztül a békéltetés szolgálatáról, az Úr szent vacsorájáról.

A harc, a küzdelem az élet és a világ mozgatórugója. Egy ókori görög filozófus gondolata ez, és lehet vele egyetérteni, illetve lehet vitatni a jogosságát.

A világ, az életem mint hadszíntér...

Kénytelen vagyok beszélni, itt nincs alternatív szolgálat. Mindenért meg kell küzdeni.

Sajnos már el sem tudjuk képzelni a világot harcok, küzdelmek nélkül. Világbéke? Utópia, elérhetetlen vágyalom, gyermekmese.

Vajon milyen lenne? Talán bele tudnánk azért szokni. Talán még jól is esne azt látni, hallani, hogy nem oltanak ki sehol emberéleteket.

Görög filozófusok eszménye semmivé válna.

Valahol azonban láthatatlanul dúl a harc. Nem tudósít róla a híradó. S nem múlnak rajta emberéletek.

Ez a hadszíntér az egyes emberi lélek. Mindenkinek a sajátja. Itt a küzdelem saját magam ellen folyik. A kétségeim, vágyaim, gyávaságom vagy épp elbizakodottságom ellen.

Az Uristen keze nyoma küzd bennem; nem hagy nyugodni. Sokszor kétségbe ejt; magamra hagy, porig alá.

Vesztésre állok. Egy szál magamban.

Belső béke, nyugalom, lelki béke. Elérhetetlenül távolinak tűnik.

Elérhetetlen. El akarom érni. Szükségem van rá.

Szükségem van rá, hogy lélegezni tudjak, hogy mások szemébe nézhessek. Hogy elfogadhassam végre önmagam.

Harcban állok. Harcban állok önmagammal. Harcban állok Istennel.

Ő haragszik rám, én haragszom rá. Semmiképpen sem irigylésre méltó állapot. Jobb minél előbb kimászni belőle.

Jó lenne elővenni a fehér zászlót, s meglengetni: Ennyi. Elég volt. Békét kérek!

Jó lenne lépéseket tenni. Nekem indulni az Isten felé.

Indulj!

Merre? Hogyan?

Nem tudok. Tehetetlen vagyok.

Egyhelyben állok csak. Mozdulatlanul. Nem is látom az ellenfeletem. Eltűnt mellőlem az Isten.

Önmagamot látom csak. Bár jobb lenne sokszor, ha nem látám. Nem jó szembenézni a tökéletlenségemmel, a tehetetlenségemmel. Mozdulatlan vagyok.

Valaki más mozdult meg. Valaki más indult el felém.

Ő maga érkezett meg. Emberként a világba. Megváltóként, testvérként, Krisztusként.

„Isten a Krisztusban megbékéltette a világot önmagával.” Ő a békeességet szerző.

Tőle jön a békeesség.

Megbékéltet önmagával. Engem is. Sőt, ő kér, béküljek meg vele. Nem fehér zászlót tart a szemem elé, hanem felfelé irányítja a tekintetemet.

Fel a hegyre; amelyet Golgotának neveznek. Fel a keresztre, ahol ártatlanul egyszülött Fia szenvedett. Szüvedett értem, az én bűneimért.

Ő bűnhődött értem, küzdött az egész világ ellen, a Sátán ellen.

Ő győzött. Legyőzte a halált, legyőzte az én bűneimet.

A győzelem jelét láthatod az oltáron. A keresztet, amelyen még ott függ a halott Krisztus. De te tudod, hogy mögötte ott van az üres sziklasír is.

Értem, érted üres a sír!

A győzelem jeleit veheted magadhoz. A megbékélés jeleit a győztes Krisztustól.

Testét és véré. Bűneid bocsánatát.

Békességet és bocsánatot izlelsz a kenyérben és borban. Hihetetlenül drága ajándékot, páratlant, megismételhetetlent.

Ajándékot kapsz.

Isten ráébreszt, hogy soha nem volt és soha nem is lesz az ellenfeled. Nem harcol veled, ellened, de küzd, teljes erejével és hatalmával küzd érted!

Békességet ajánl fel; sőt békességet teremt benned; békességet teremteni hív téged is az emberek között.

Látja bűneidet, küzdelmeidet, az örömedet és hálaadásodat.

Vár téged! Keres! Hív!

Nála őszintén szembenézhetsz önmagaddal; a bűneid helye is az ő kezében van.

Asztalához hív, hogy erőre kapj.

Asztalához hív, hogy igazán közösségbe kerülj az ott lévőkkel.

Asztalához hív, hogy onnan megtisztulva indulhass tovább. Indulj az otthonodba; a régi közösségbe, de Ő ott is melletted áll.

Atyaként és nem ellenségként; melletted és nem veled szemben.

Úgy indulhatsz, hogy Ő már eléd érkezett.

Kihívott a tehetetlenségéből, a magányodból, új életre hívott.

Olyan életre, amit az Ő irgalmas szeretetében, a vele való közösségben élhetsz.

Horváth Anikó, evangélikus lelkész

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben (Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Kedves Szülők! A 2004-2005-ös tanévben induló konfirmációi előkészítőre és gyülekezeti hittanórákra a nyáron folyamatosan lehet bejelenteni a gyermekeket (konfirmációi előkészítőre 12-13 éves kortól) a hivatal telefonszámán.

Hivatali elérhetőség:

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Simai Mihály: JÁNOSBOGÁR

Lámpását lóbálja
szentjánosbogárka:
a vaksi vakondnak
jó szívvel ajánlja.

- Figyelem, figyelem!
Csudajó zseb-elem!
Maga a pénzt adja,
én meg be-
zsebelem.

Kiss Anna: TUDAKOLÓ

Haja kóc
hegyi móc,
az a város
ott Grabóc?

Az a város
nem Grabóc.

Takompóc
bergengóc,
az a város
ott Grabóc?

Az a város
Nem Grabóc,
Én sem vagyok
Takompóc!

Csoóri Sándor: HELYSZÍNEK

Nem volt soha számaryom,
bár születtem Zámoryon.

Lovam sem volt, vértsem sem,
noha éltem Vértesen.

Rokonaim Vereben
százan voltak kereken.

Bakos bátyám föld alatt
most is gyöngy-búzát arat.

Gyöngyös, Gyöngyös, dombodon
volt két hétig otthonom.

Csongrád, Makó, Tisza-part,
nyár-kezetek kitarakt.

Halon éltem hetekig,
himbált a víz Szegedig.

SPORT

A gyomaendrői utánpótlás csapatainak bajnoksága is véget ért.

A nagyon fiatal serdülőcsapatunk Gál István vezetésével a 13. helyen végzett.

Erről a csapatról elmondható, hogy ha a jövőben is ilyen szorgalmasan edzenek, valamint a szülők anyagi segítsége is megmarad (pld. a futballcipőket is a szülők vásárolták meg), akkor a jövőben sok sikerben lehet részük.

Az ifjúsági csapatunk végig versenyben volt a bajnoki cím megszerzéséért. Nagyon színvonalas mérkőzéseket játszottak, sajnos a bajnokság befejezése előtt 3 fordulóval térdre rogytak. Egy hétvégén két bajnoki mérkőzést játszani sok volt! A csapat 5. helyen végzett.

A jövőt illetően - ha tanulmányaik engedik - biztos, hogy közülük többen a felnőtt csapatban is helyt fognak állni, mint ahogy már az elmúlt bajnokság során is 8 játékos bemutatkozott a felnőtt csapatban. Az, hogy a felnőtt csapat nem úgy szerepelt, ahogy az elvárható lett volna, nem ezeken a gyerekeken múlt.

Összegezve: a jövő építése már évek óta folyamatos, sajnos, a legügyesebb saját nevelésű játékosaink sorsa elvándorolnak tőlünk. Ennek okait vizsgálva megállapítható, hogy részben az iskolai tanulmányaik, részben az elhelyezkedési gondok miatt máshol próbálnak szerencsét.

Sajnos a felnőtt csapatból is sokan elmentek. A vezetőség mindent megpróbál hogy új játéko-

szükség anyagi lehetőségek jelentik. Remélhetőleg a régebbi játékosokból sikerül néhányat visszahódítani, és az „ifjú” csapatból is többen kerüljenek a felnőtt csapatba.

sokat szerezzen, a problémát első sorban a

Fénykép:

Gyomaendrőd Barátság SE csapata:
Álló sor: Gyuricza Máté, Varga Tibor, Kiss Imre, Tóth Csaba, Uhrin Tamás, Szurovecz Tibor, Timár Richárd, és az edző Pelyva Miklós
Guggoló sor: Fekécs László, Vinkovics Norbert, Alt Zsolt, Dávid Ignác, Tóth László, Beinschróth Zsolt, Kiss Gábor, (hiányzik a képről: Timár Attila)

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerli sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Fiatalokról fiataloknak

NAGYENYED-GYOMAENDRŐD

„Barátság hét”

Az 1999-es év jellegzetes dátum volt a 2. sz. Általános Iskola tanulói, szülei, és nevelői számára. Ekkor kezdődött kapcsolatfelvétel Gyomaendrőd testvérvárosának Nagyenyednek egy román tannyelvű iskolája és iskolánk között.

Azóta minden nyáron, évenkénti váltásban meglátogatjuk egymást. A találkozásainkat „Barátság hetének” nevezzük. Eddig több mint 40 tanuló jutott el Nagyenyedre, nevelőink közül pedig 10-en. Ahhoz, hogy testvérvárosunkból vendégeket fogadjunk, a mi tanulóink, szülei és nevelőink segítőkész hozzáállására is szükség van, hiszen az enyedi gyerekek és nevelői elszállásolásáról, étkeztetéséről a programok összeállításáról, költségeiről közösen gondoskodunk. Örülünk, hogy városunk önkormányzata is tud ehhez anyagi támogatást adni.

Hogy miért is jó ez a barátság? Részben megismerjük egymás országát, bemutatjuk városunk nevezetességeit, gyerekeink más országok játékeit is megtanulják, a nevelők a tanítás sokféleségéről, értékelésekről, pedagógiai programokról konzultálnak.

A csoportokat Fülöp Istvánné igazgató vezeti, a tolmácsunk Hornokné Ollár Mária, aki nagyon jól beszéli a román nyelvet, a szervezésekért Veres Antalné a felelős.

2003-ban mi voltunk a fogadóiskola, 12 gyerek és 5 nevelő látogatott meg bennünket. Egy hét folyamán sikerült bemutatni városunkat. Jártunk a Kner Nyomdában, és a múzeumában, a Tájházban, a református és katolikus templomokban, vidám dal és sportvetélkedőket szerveztünk, számítógépes és kézműves programok voltak, a papírméretes fortélyait ismertük meg közösen, melyet az egyik román tanító néni vezetésével a nagyenyedi iskolában is alkalmaznak. Sikerült vendégeinkkel eljutni Szegedre, Ópusztaszerre, Szarvasra az arborétumba, a tűzoktelepre Dévaványára, a Fazekas zugba az őshonos szürkemarha gulyát is megnéztük. A magyar ételek és sütemények is izlették vendégeinknek.

2004. június 22-én hajnalban a Kis Bálint Általános Iskola tanulói és nevelői indultak

útnak, Nagyenyedre. 380 km megtétele után a késő délutáni órákban érkezünk meg. Természetesen útközben többször megálltunk egy-egy történelmi vagy földrajzi szempontból nevezetes helyen. Nem feledtünk meg Nagyszalontán Arany Jánosról, Nagyváradon I. László (Szent László a szerk.) magyar királyról, Ady Endréről és sorolhatnánk tovább...

A Királyhágó 582 m magasságában megfigyeltük Bihar és Kolos megye határát, valamint a Réz- és Meszes-hegységet, a Királyerdőt. A Sebes-Körös forrásvidékénél ittunk a kristálytiszta forrásvízből, a Tordai hasadék kialakulását, valamint a hozzá kapcsolódó mondát is felidéztek. Sokfajta kőzetet gyűjtöttünk.

Kalotaszeg népművészetében is gyönyörködtünk. Vendéglátóink gazdag programokkal vártak bennünket. A tordai sóbányában kiállításaink visszhangját nem felejtjük el. A 300 lépcsős megmászása után izomlázunk is volt.

Kolozsváron a botanikus kertben a pálmaház tetszett a legjobban mindnyájunknak, a citrom és narancsfákon lévő gyümölcsök, a banánok, orchideák stb.

Jártunk a Szent Mihály templomban, megpihentünk a Mátyás szobornál, meglátogattunk egy apácakolostort is.

Torock közelében a „Kő közben” a mészkőszirtek között töltöttünk egy csodálatos napot. Román hagyományos ételeket fogyasztottunk, hegyet másztunk, patakba estünk, játszottunk. Érdekes volt, hogy a gyerekek román és magyar egyaránt, egymás nyelvét nem ismerve – kézzel, lábbal magyarázva a játékokban feltalálták magukat.

Eljutottunk a vendéglátóink isko-

lájába is, ahol az igazgató úr – direktor – ismerősként üdvözölt bennünket. Megnéztük Nagyenyeden a várat is.

Combordra rózsakiállításra mentünk. Ez a település Nagyenyedhez tartozik. Itt beszélgettünk a polgármesterrel és a képviselő-testület néhány tagjával. Csodálatos rózsacsokrokat kaptunk.

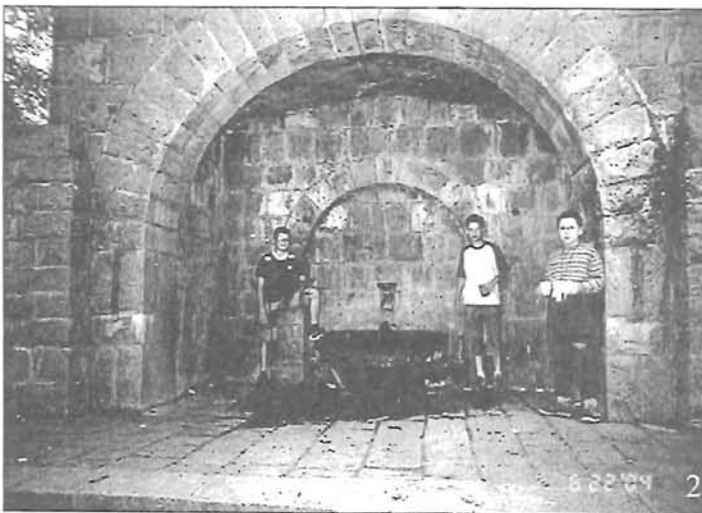
Akik a programokat megszervezték, ellátásunkról gondoskodtak: Maier Anna, Jarda Míra, Badea Oana, Stanciu Despina, Banciu Delia, Gilyan Piroška, valamint az iskola direktora és a város polgármestere.

Nagyon gazdag élményekkel és sok hasznos tapasztalattal gazdagodva tértünk haza. Minden kedves vendéglátónknak, szülőknak, nevelőknek a város és az iskola vezetőinek mindent köszönünk. Reméljük, hogy a következő évben mi is hasonlóan meg tudjuk szervezni a „Barátság Hét” programját, és az évenkénti kapcsolataink egyre jobban mélyülnek.

A kiránduláson részt vevő tanulók és nevelők

Képek:

1. Pihenés Kolozsváron, a Mátyás szobornál
2. A Sebes-Körös forrásánál
3. Vendéglátók és vendégek a botanikus kertben

Trodalmi oldal

HAJTOGATÓS

„A megtörtént és a megálmodott
metszéspontjában térdel a gyerekkor.” /Gergely Ágnes/

HAJTO Gergely Ágnes Fenákel Judit GATÓS

NOVELLA

A gyerekkor. Titkaival és álmaival, fényeivel és árnyaival, színeivel és illataival, az ismerttel és az ismeretlennel, a közeledővel és távolodóval, nagyanyákkal és nagyapákkal, kutyaugatással és nyárfa susogással, süteményes tálakkal és otthoni ízekkel. Kerttel, mely bokraival és fáival maga a kifürkészhetetlen csoda, az unokatestvérekkel, akik mindig magukkal hozzák a szüneteket, a húsvéti kaláccsal, virágzó ágakkal telít, a Körös-parttól zöld, szikrázó nyárit s a szán-

kós, hideg-havasat, az éjféli misékkal... Mindannyiunk életében ott „térdel a gyerekkor”, hogy mindig visszatérjünk hozzá, felfedezzük újra, megpihenjünk benne, olyan természetesen és egyszerűen, ahogy „a bokrok alján megtelepszik a hó”, vagy ahogyan elindul egy mozdulat.

Hajtogatós a címe annak a kötetnek, amely az Ünnepi könyvhétre jelent meg a Novella Kiadó gondozásában.

„Hajtogatós... Emlékeznek a gyerekkori játékokra? Írjunk meg együtt egy történetet! Enyém a kezdő mondat, s ráhajtom a papírt, hogy ne leshess. Most te következel, írsz, ráhajtod, írok, ráhajtom, nagy nevetések közepett, mindaddig, amíg úgy nem érezzük, a végére értünk... minek is! a türelmünknek? a mondanivalónknak? az életünknek!” – olvashatjuk a könyv hátsó borítóján.

Két élettörténet fut egymás mellett párhuzamosan – Gergely Ágnesé és Fenákel Judité- melyeknek közös metszéspontjában ott a gyerekkor, Endrőddel, az endrődi múlttal.

A két gyerek – akik unokatestvérek- s akiből író, költő lett, sok év távolából próbálja megidézni a múltat, a múltjukat. A közösen megéltet, s a már különváltat.

Milyen is az otthon? A régi, a gyerekkori? Milyenek a tárgyak, amik, s az emberek, akik meghatározták, formálták életüket?

Az egyik a csúnya házról ír, ami csak kívülről volt „ormótlan”, talán a fekete kátrányos kerítés s a Habsburg-sárga szín miatt. Ta-

lán. Az emlékezés bizonytalan, de a múlthoz kapcsolódás bizonyossága ott van az illatokban, a rózsás kertben, a vörös szilvafa árnyékában, az életre szóló közös játékban. Bent, a kertkapun belül a képzeleté a főszerep, míg kint más törvények uralkodnak. „Csak ki ne menj a házból. Ott kívül már nem a képzelet az úr Nem mondtam ilyesmit, nem is gondoltam. Tudtam.”

A másik várkastélyról ír, költői szépségű vallomás ez, a költő tanúságtétele: „Ahogy időverte vonásaimat, azt az endrődi házat sem fogom csúnyának látni soha, anyánk érintése elemi élmény, az aethetica post mortem tökéletes ellenképe. Tudatunkban a szülőház Noé bárkájával egyidős... A halottaink ott állnak abban a kapuban, kinn, a bibliai lelkű falak előtt, a kastély előtt és gondjuk van rá, hogy játsszunk, mindhalálig.”

A közös játék kezdete, eredete, a két gyerek fantáziavilága, a „gyerekabszurd” már a jövőt előlegezi. Kijelöli az utat, mely az írói-költői lét felé visz. De addig is megismerhetjük a leleményes gyermeki világ főhőseit, Trottyországot, Fókutya királyt, Főmacska királynét, Doktor Szőke Farkas Kuttyát, a nemzet hőst, Hülye Mosolyt, aki főszerkesztő volt, s a köréjük szőtt történeteket. Prózában és versben. A kerítésen túlról azonban beszűrődik a jelen, a II. Világháborúval megpecsételődik minden és mindenki. A játék is.

Aztán ahogy hajtogatjuk sorban kifelé a papírlapot, újabb és újabb történetek válnak ki az időből. A békebeli kertből, a vörös szilvafától elinduló gyerekek egyre távolabb, egyre messzebb jutnak, s mellettük, velük menetelnek az évek – a háború utáni koalíciós időszak, „amiből még minden lehet”, a fojtogató 50-es évek; 1956 a maga tragikumával és nagyszerűségével, a Kádár-korszak – hogy aztán ismét megérkezzenek ahhoz a szilvafához, ami várja őket akkor is, ha már régen kívágták.

A közösen megélt múlt és játék nyomai, az endrődi gyökerek fellelhetők mindkettőjük életművében, a személyes sors alakulásában, a felnőtt lét súlyos tapasztalásokkal, felismerésekkel kiteljesedő világában, s erősnek bizonyult az egymástól távolodás időszakában is.

Régi fekete-fehér fotók őrzik a múlt pillanatait, mosolyokat, a bölcs nagypapa tekintetét, a biztonság szeretet-körfogását, amikor még együtt a család, a szelíd arcú Margit csendes magányát, a tárgyakat és rajzokat, melyek egy önfeledt világ „dokumentumai”, a kátrányos kerítés szagát, a szülői ház napfényes sárga színét, a katonánóták bús férfiasságát... az emberi lét pillanatait.

Mire kihajtogatjuk a Hajtogatós könyv lapjait, úgy érezzük, hogy személyes ismerőseinkké váltak nemcsak az írók, de helyek, emberek, illatok, események...

Személyességükkel szólítanak meg a képek, a történetek. Megszólítanak és elgondolkodtatnak. Ahogyan ezek a szép sorok a „régén-volt” nagyapáról.

„Nem ismertem embert, aki ennyire tudta volna mi az, hogy a földi léthez kötött dolgok hirtelen értelmüket veszítik. Akinek a fia meghal, minek kell annak szótárt kiadnia? Az írás szép, de a ki nyomtatott vászon kötéses szótár is csak tárgy, akár a vadonatúj ing vagy zsebkendő. Megmenteni egy lefagyott lábat Szibériában, egy-istenhitre téríteni a pogányokat, nézni az ajtót: „jön az unokám” – ezek, ezek a léten túlra vezető pillanatok.”

Polányi Éva

A KERESZTÚT

Ne gondolj a halálra.
Bármikor életben maradhatsz.
Késő latin mondás

A megtörtént és a megálmodott.
Az ütközés. Néhányszor. Nem elégszer.
Ahogy a kettő között átlöbög
a metafizikai kényszer.

Ahogy kettejük között átlöbög
hogy volt választás, de nem volt elektor.
A megtörtént és a megálmodott
metszéspontjában térdel a gyerekkor.

Gergely Ágnes

Gyöes ízek

augusztus

Gyöngyös fokhagymás zsíron

Hozzávalók: 1 gyöngyös, 10 gerezd fokhagyma, 10-15 dkg zsír.

A gyöngyös fejét, lábát eldobjuk. A levesben főzzük az eldarabolt gyöngyöst. Az aprólékja ott marad, a melhúsát, hátát, combokat átsütjük fokhagymás zsírral. (A zsírba karikára szeltük a fokhagymagerezdeket, kevés vizet is öntöttünk előbb hozzá.)

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.

MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL! További
információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal. Gyomaendröd határában lévő földken, a szükséges munkák szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését és szállítását is vállalom:

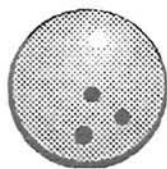
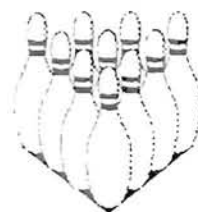
PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök Gyomaendröd Téglagári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

☐ 5500 Gyomaendröd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydarú, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

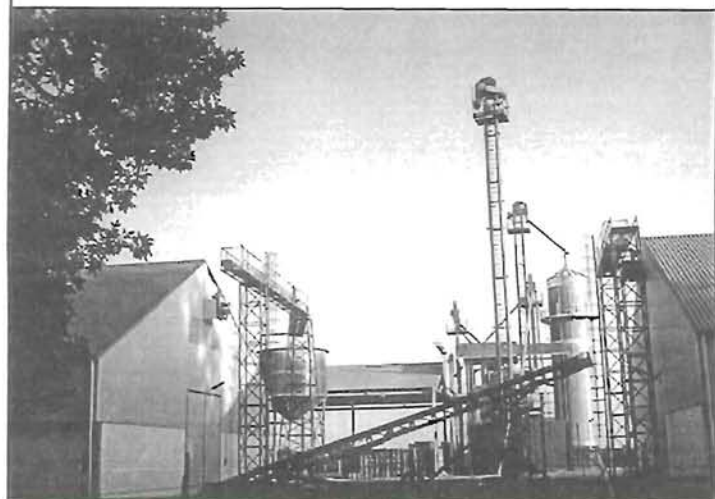
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vető-

magot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

folytatás a 148. oldalról

kekbe, a beszélgetésekbe, az együttlét áldott perceibe. Amiképpen megtanultuk tőlük a hitet is, mert az a generáció hitt önmagában, hitt a jövőben, hitt az emberben. De ezt a hitet szörnyű karmok tépték szét. Egy olyan korban, ahol nemzeti erénnyé emelték a besúgást, hőstetté az árulást, hazafias kötelességgé a gyilkolást, új renddé az önkényt, és a törvényteleniséget.

Okult-e belőle az emberiség? S a válasz, hogy nem! Pedig megtanulhatta volna, hogy senki sem külön sziget, mert minden ember a szárazföld egy-egy darabja.

Okult-e belőle a zsidóság? S a válasz: igen! Hogy nincs, akiben bizhatna, csak egyedül önmagában.

Amikor Titus 1900 évvel ezelőtt belépett a Jeruzsálemi Szentélybe, egyetlen szó hagyta el az ajkát: „NIHIL”, vagyis, semmi. Nem fogta fel, nem értette meg, hogy amit ő semminek lát, abban rejlik a minden! A zsidóság ebből a „semmiből” elvitte szívében hordozható szentélyt, és átmentette napjainkig. Elvitte a Láthatatlannak a tanítását és átmentette üldözéseken, mártíromságokon és a Holocauston.

Van egy szép zsidó dal. Ezt azok énekeltek, akik a borzalmak után a Szentföldre vándoroltak ki, és ennek a komoly szomorú héber népdalnak hangjai és szavai keresik az utat a fülünkhöz, szívünkhöz, és a lelkünkhöz:

„Az egész világ csupán egy keskeny híd
Am a lényeg, hogy soha sem szabad félni.”

Néhány szó az egész vers, és mégis mennyi érzés, és mennyi fájdalom lakozik a sorok között. A lényeg, hogy soha sem szabad félni! Végig menni az úton, és nincs annál boldogabb

ézés, mikor érezzük, nem vagyunk egyedül. Segíteni egymásnak és szinte csak önmagunkra támaszkodhatunk.

Az egész világ csupán egy keskeny híd. A szeretteink most ennek a hídnak a másik oldalán állnak, és néznek bennünket, onnan vigyáznak ránk. Ők azért imádkoznak odafent a Teremtő trónusánál, hogy mi egészségesek legyünk itt az életben. Ők most alszanak, örök pihenéssel. És mi innen messziről őrizzük az ő örök álmukat és próbálunk méltóak lenni emlékükhöz.

Mi, akik annyira vágytunk rá, hogy szinte elhittük és el is hisszük, hogy szüleink halhatatlanok, hogy a testvéreinkkel együtt öregszünk meg, végigjárva ezt az életet, de ők elmentek! Mind elmentek!

Az egész világ csupán egy keskeny híd, és most egyedül kell végig mennünk rajta!

Tudjuk, bár testben egyedül vagyunk, ezeryi lélek, emlék és tapasztalat kísér minket minden úton. Belénk ivódtak, érzékszerveinkbe. Most öntsük szavakba az emlékeket, s emlékezzünk az eltávozottakra! Hiszen amíg a szívünkben vannak, az emlékeinkben, a szavainkban, s látjuk őket ha lehunyjuk szemünket, addig mindig itt lesznek velünk”.

A rabbi ezután héberül mondta el imáját, amely után Kerekes Gábor, volt gyomai lakos, - aki túlélte a Holocaust -, emlékezett, amelyből rövid idézet:

„... két gondolat és érzés kerit hatalmába bennünket. Az első a megnyugvás és az erkölcsi elégtétel: mártírjaink emléke nem megy feledésbe, köbe vésett nevük mindörökké hirdeti utódainknak, hogy egykoron ők is szerves részei, becsületes és szorgalmas tagjai voltak e településnek. Igaz ők nem támadnak fel; erre az ünnepségre nekünk, túlélőknek van szükségünk, hogy nyugtathatgassuk lelkiismeretün-

ket. Mert a mások gondolat és érzés nyugtalanító. Hiszen történhetett volna fordítva is: hogy nem mi olvassuk az ő nevüket, hanem ők a mienket. Mivel érdemeltük ki épp mi a jó sors kegyét? Mivel voltunk különbek?... És nézve a neveket –sorra megelevenednek. Látjuk a szemüket, arcukat, alakjukat, mozgásukat, gesztusaikat... Halljuk a hangjukat... Igen, mártírjaink úgy élnek lelkünkben, mintha a valóságban is élének, és élni is fognak, míg csak mi meg nem halunk...”

... Jó hogy van Jád Vasem, jó hogy vannak a Világ Jámborai, e nagyszerű nők és férfiak – hála és dicsőség nekik – de ők voltak a kivétel! Ilyen kivétel volt Csernay Géza katolikus plébános, Gyomán, aki az Iskolaszék elnöke és az Arvaház igazgatója volt. Aki megakadályozni ugyan nem tudta a helybeli zsidók elvitelét az otthonukból, de minden tekintélyét latba vetve elérte, hogy ne a cigánytelepre szállítsák őket, hanem a korábbi Arvaházba, ahol legalábbis a bevagonírozásukig emberségesebb körülmények között lehettek. Dr. Szilágyi Ferenc járási tisztiorvos az egészségügy érdekében hivatkozva szintén elérte, hogy a gyomai két zsidó orvos az otthonában dolgozhatott az elvitelükig. Ők is méltóak arra, hogy emléküket tisztelettel megőrizze az utókor.

... Egy-két nemzedék múlva – még ha mi nem is érzük meg- az akkori emberek már ugyanolyan higgadtan, érzelmi hullámverések nélkül kezelik majd a 60 évvel ezelőtt történeteket, mint a Honfoglalást, az Aranybulla, a török-tatár dúlást, Rákóczi szabadságharcát, avagy az első világháborút. De addig is egymást tisztelve és becsülve a jövőbe vessük tekintetünket.”

Közreadta: Császárné Gyuricza Éva

bal felső kép: cséplés
bal alsó: Timár Gergely kovácsműhelye Hunyán

Fényképalbum

Timafalvi Veronika és Tóth András

GAZDAKALENDÁRIUM

KISASSZONY HAVA

Információ gazdálkodóknak

A Leonardo Da Vinci Mobilitás program keretében három francia diák látogatott Gyomaendrödre. Az utazás célja az volt, hogy tanulmányozzák a magyar mezőgazdaságot, a gazdálkodók életét, gazdaságuk működését és megismerjék a magyar emberek szokásait, kultúráját. Bethlen Gábor Szakközépiskola látta őket vendégül, melynek tanára Davidovics László koordinátor a francia-magyar kapcsolatok felelőse szervezte meg gyomaendrői tartózkodásukat. Az iskola sok programot szervezett a számukra, melyeken betekintést nyertek a magyar mezőgazdaság életébe. Mivel tavaly többen is voltunk kint az ő megyéjükben, ezért Vári Viktória és én felvettük velük a kapcsolatot, és mi is besegítettünk az itteni programok szervezésébe. Egyik hétvégén Budapestre látogattunk és ott megtekintettük a főváros nevezetességeit, többek között bemutatattuk nekik az Országházat. De szerveztünk esti gulyáspartit és Viktória egyik vasárnap kikapcsolódásként horgászni vitte őket. Ahogy elmondták, nagyon élvezték, mert még fogtak is egy-egy méretes halat.

Július 21-én egész napos programot szerveztem a számukra. Édesapámat, Várfi András, aki mint falugazdász tevékenykedik városunkban, megkértem, hogy egy szakmai napot szervezzen a számunkra. Reggel kilenckor indultunk, és az első hely, amit meglátogattunk, az Hanyecz Libor gazdasága volt, ahol megnézhetők, hogy hogyan is néz ki egy jól működő paraszti gazdaság. Az állatok közül a legérdekesebbnek az ősi magyar mangalica sertést találták. Elismerően szemlélték a gazda büszkeségeit, a szépen hizlalt magyar tarka bikákat. Örömmel vették Libor gazda ajándékát a kóstolóknak szánt mangalicaszalonnát, és szalámit.

Ezek után az Euro Flore Kft. rózsakertészetet néztük meg, ahol megismerkedtek a rózsatermesztéssel egészen az ültetéstől a cso-

magolásig. A kertészet után eljöttek hozzánk, és itt bemutattam a családom többi tagját. Megismerték nagyapámat Szmola Bélát, akiről amikor megtudták hogy kovács, arra kérték, hogy mutassa meg a műhelyét. Ott ők is kipróbálták, hogy milyen kovácsolni a régi hagyományos eszközökkel.

A közös ebéd után a Keselyös Kft. tavaszi árpa aratását néztük meg, ahol a francia diákok mehettek egy kört a kombájnnal. Ez nagyon érdekes volt számukra, mert lakóhelyükön az állattenyésztés a jellemző, és kevés a megművelt föld. Minden érdekelte őket. Az aratás után elmentünk megnézni a tárolókat, és a búza tisztítását. Végezetül a Gyoma Trade Kft. tejgazdaságát néztük meg. Ebben a gazdaságban láttak szintén életükben először ősi magyar szürkemarhát. A program végeztével hazavittük őket, mert este hatra Viktóriánál voltak vacsorára hivatalosak.

Július 23-án indultak haza autóval a 2250 km-re lévő Deux – Servés megyébe. Búcsúzóul csak annyit mondtak, hogy remélik, hogy jövőre is találkozunk és jönnek városunkba, mert nagyon megtetszett nekik.

Várfi Péter

A Keselyös Kft. tárolótelepén Paróczai József ügyvezetővel

Hanyecz Libor gazdaságában

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

augusztusi ajánlataim:

- grillezők, faszén
- bográcsok, bogrács-állványok
- fűnyírók, szegélynyírók
- szivattyúk, öntözőtömlők
- öntözőfejek, csőbilincsek
- szunyogháló, szunyogriasztók
- befőzéshez üvegek, tetők
- műanyag hordók, kukák
- vegyszerek, permetezők
- kéziszerszámok, szeged
- csavarok, kerítésdrótok
- fóliák, takaróponyvak
- DÜFA zománctestek, ecsetek
- védőkesztyűk, gumicsizmák

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczy Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88
Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu